

DARBININKAS

XLVIII NR. 36.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 14, 1963

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

DVIEJŲ POLITINIŲ IDĖJŲ KRITIKA

MARGUERITE HIGGINS

Viena: ar komunizmas gimdo skurdas, ar jėga iš šalies? Antra: Ar demokratinė tvarka savaime pašalins diktatorių ir dėl to reikia siekti pirmiausia atstatyti demokratinę tvarką diktatūriuose kraštuose?

standarto (šiaurės Vietnamas) komunistai laimėjo sistemingai ir neatlaidžiai, vartodami jėgą, paprastai dar remiami raudonosios armijos. Tokis yra komunizmo kelias į valdžią.

Ir lotynų Amerikoje nėra mažiausio pagrindo tikėti, kad komunistai ateidami į valdžią, pakels gyvenimo standartą labiau nei praėity. "Che" Guevara Londono Daily Worker (1962 gruodis), kaip žinomas komunizmo strategijos doktrinierius, konfidencialiai pareiškė, kad Kubos pavyzdys rodo, jog nėra kitos išeities kaip tik karinis perversmas prieš vyriausybę. Jis gyrėsi, kad partizanai jau ešą paruošti Venezueloje, Guatemaloje, Paragvajuje ir Kolumbijoje. Ir tai buvo patvirtinta taip pat CIA direktoriaus John McCone.

Gerai kovoti su skurdu — sako autorė. Apgaulinga betgi tikėti, kad doleriai ir centai gali nupirkti laisvę, jei prieš laisvę kovoja komunistai. Ir Sovietų kariuomenės buvimo Kuboje negali išpirkti joki doleriai.

SEN. FRANK LAUSCHE

Kitos politinės idėjos kritika skelbė senatorius Frank J. Lausche, Ohio demokratas. Būtent, idėjos, kad demokratinė tvarka pačioje Kuboje pašalins diktatorių Castro ir panašius diktatorių ir kad svarbu dėl to stiprinti demokratinę tvarką. Senatorius kitaip galvoja: ešą mums svarbu, kad būtų vyriausybė bet kurios formos, bet kad ji būtų priešinga komunizmui ir draugiška Vakaram. Tai yra kritika populiariai minčiai, kad Amerika turi rūpintis įvesti kituose kraštuose demokratinę tvarką kaip ir Amerikoje ir tokias valstybes paremti. Atsiliepdamas dėl Amerikos šios rūšies užsienio politikos, senatorius kalbėjo apie jos rezultatus: "Mes padėjom paklūdyti Diefenbakerį, susilpninti ir Macmillaną, supurtyti de Gaulle, būti abejingi Adenaueriui. Mūsų krašto ultra "kairieji" nori išversti Ispanijos Franco ir Portugalijos Salazarą, nors jie yra draugingi Vakarų reikalui".

"Mes padėjome išrauti Batistą ir įsodinti Castro... O būtų buvę daug geriau Vakarų hemisferai ir pasaulio žmonių palaikyti valdžioje Batistą". "Pagaliau, jei mes tebegriaušime savo draugus ir toliau, mūsų problemos ilgainiui darysis mums vis pavojingesnės".

Būtų betgi perdėtas tvirtinimas, kad Amerika reikalauja visuotiniai iš kitų kraštų laikytis demokratijos ir tik tada tuos kraštus paremti. Nei iš Tito, nei iš Nasserio, nei iš Sukarno to nereikalaujama.

Įtikinėja Kongr.: reikia normalių santykių su Vengrija

Argumentai: su Vatikanu susitarė dėl Mindszenty, šalina stalinizmą. Bet nutyli, kad 1956 terorą atnešė ne Stalinas, o Chruščiovas. Kadaras — laimi pripažinimą

Vidaus politikoje dėmesys labiausiai nukreiptas į įvykius Birminghame, Ala., kuris laikomas simboliu negrų stiprinimo kovos už savo teises visoje Amerikoje. Kas dedasi Birminghame, turi reikštis visur kitur. — Užsienių politikoje dėmesį patraukė ypatingai Amerikos santykiai su Vengri-

jos komunistine valdžia, ir tai laikoma simboliu Amerikos politikos ieškoti koegzistencijos su Maskvos satelitais.

Užsienių politikoje iškilę aiškėn valstybės departamentų senos derybos su Vengrijos komunistine valdžia, tik vis dementuojamos. Dabar valstybės departamentas jau paskelbė, kad siekia gauti Kongreso pritarimą atnaujinti normalius diplomatinis santykius su Vengrijos komunistine valdžia. Įteiktose Atstovų Rūmų politinei komisijai ir Senato užsienių komisijai raštuose aiškina, kad Vengrijos komunistinė valdžia esanti nebe tokia, kokią Maskva pastatė po 1956 sukilimo. Jos Amerikos vyriausybė ligi šiol nepripažino. Vengrijoje tebelaikė tik savo charge d'affaires, bet ne ambasadorių. Kadarų delegacija Jungtinėse Tautose taip pat nebuvo pripažinta, nors faktiškai dalyvauja. Dabar departamentu raštuose aiškina, kad Kadarų valdžia pašalino kliūtis, dėl kurių Amerika buvo atsakiusi nuo normalių diplomatinis santykių su Kadarų vyriausybe. Tarp tų pašalintų kliūčių labiausiai mini, kad Kadarų vyriausybė susitarė su Vatikanu išleisti kardinolą Mindszenty iš Amerikos atstovybės, kurioje jis turi azylį. Tebesidera, ar Mindszenty pasiliks Vengrijoje

ar turės išvažiuoti. Valstybės departamentas aiškina Kongreso nariams, kad Vengrijos komunistų valdžia ir Vatikanas jau pasiekė modus vivendi.

Departamento pareiškimas aiškina taip pat, kad Vengrijos klausimas galės būti išimtas iš Jungtinių Tautų darbų tvarkos. Paskelbus Vengrijoje amnestiją ir sušvelninus režimą sumažės J. Tautose opozicija, kuri kasmet kyla svarstant Vengrijos Kadarų delegacijos pripažinimą J. Tautose.

N. Y. Times paremia valstybės departamentu projektą, argumentus paryškindamas ir patempdamas iki faktų iškreipimo. Tačiau pastebi, kad faktas apie Amerikos normalius diplomatinis santykius su Vengrijos Kadarų režimu gali nustebinti daugelį amerikiečių. Ir toliau aiškina, kad nustebimą pašalintų. Ešą pagrindinė priežastis keisti politiką ta, kad paskutiniai mėtais Kadarų režimas ėmėsi žingsnis po žingsnio šalinti "stalinizmo liekanas" iš Vengrijos, kurios ją ištiko po 1956 metų. Kaip dėl komunistinio krašto, tai šiandien gyvenimas Vengrijoje palyginti pakenčiamas ir "reliatyviai laisvas" panašiai kaip Čekoslovakijoje, su kuria J. Valsitybės palaiko normalius diplomatinis santykius.

Tuose laikraščio aiškinimuo-

se kalbama apie stalinizmo liekanas ar padarinius Vengrijoje. Tai sąmoningas nukreipimas dėmesio nuo tikrosios padėties. Represijas Vengrijoje po sukilimo pavartojo ne Stalinas, kuris buvo jau miręs, bet Chruščiovas. Tačiau Chruščiovo vardas dabar nepatogu minėti, kada stengiamasi jo prestižo nepažeisti.

KITI POLITINIAI RŪPESČIAI:

— Prezidentas Kennedy susitikime su Kanados nauju min. pirm. Pearsonu sutarė, kad Kanada priims Amerikos raketas ir atominius smaigalius.

— Prezidentas Kennedy, gavęs laišką iš Chruščiovo, išakė sustabdyti požeminius atominius bandymus.

— Vokietijos kelionė, kuri prezidentas leidžiasi birželio mėn., turi suartinti Vokietiją su Amerika ir atšaldyti nuo de Gaulle planų. Vokietijai žadama daugiau atsakomybės Nato vadovybėje.

— Haiti reikalų kankos sumišimas. Amerika pasisakė neisiimsianti jėgos prieš Duvalier, nors jo pasitraukimo siekia. Sen. Fulbright viešai smerkė lotynų Amerikos valstybes, kad nerodo iniciatyvos Duvalier klausimą baigti.

— Laoso klausimu visai tylima.

POPIEŽIUS JONAS XXIII gegužės 11 aplankė Italijos prezidentą Antonio Segni. Tai pirmas atsitikimas Vatikanu ir Italijos santykiuose.

BIRMINGHAMAS: virsta simboliu negrų demonstracijų už teises pietuose ir visoje Amerikoje

Birminghamas yra labiausiai "segreguotas" miestas pietuose. Iš 342,000 gyventojų apie 40 proc. yra negrai, o bendros teisės su baltaisiais ribojasi tik tuo, kad abeji naudojami bendrom susisiekimo priemonėm. Negrų vado dvasininko dr. Martin Luther King vadovaujama nuo balandžio padžios, Birminghamo negrai ėmėsi demonstracijų. Vietininė valdžia, vadovaujama guber. Wallace, į demonstracijas atsakė su vandens srovėm, ir ėmimu į kalėjimus, nes demonstracijom nebuvo gautas leidimas. Kalėjimai pripildė. Prezidentas gegužės 8 padėję pavadino bjauria, ragino vengti smurto ir ieškoti kompromiso. Tačiau gegužės 11 pora susprogdintų bombų negrų namuose sukėlė riaušes iš abiejų pusių, ir prezidentas gegužės 12 pasiuntė 3000 kariuomenės.

Padėtis tuo nebus nuraminata, nes dr. King skelbia, kad judėjimas eis visoje Amerikoje.

NY. Times aiškiai atsistojo negrų, t.y. lygybės pusėje.

DR. MARTIN LUTHER KING: Birminghamas yra visų pietų simbolis.

JUNGTINĖS TAUTOS: pinigų, pinigų...

Jungtinių Tautų sesijos pirmiausias rūpestis bus pinigai.

AZIOJE:

— Laoso min. pirm. Souvana Phouma nebesitiki paliaubų su Phatet Lao, komunistų vadu. Laosas jau tekės komunistam, kiek jiems reikia Laoso prieti prie pietų Vietnamo.

— Indonezijoje kom. partija pareikalavo iš prez. Sukarno, kad į valdžios vietas skirtų komunistus. Sustiprino ir puolimus prieš Ameriką.

— Sovietai gegužės 11 paskelbė, kad Pacifike išmėgins naujas raketas.

Operacijos Konge ir viduriniuose rytuose mėnesiui atsieina po 12.5 mil. Sovietinis blokas tam reikalui nieko nemoka. Jo skola siekia 63 mil., Prancūzijos skola 14 mil., nacionalinė Kinija taip pat nemoka — 10 mil. skola. Amerika išpėjo, kad ateityje ji nesirengia mokėti daugiau nei prisiimtą proporciją — 32.02 proc.

— Italijoje iššilo konkurentas Fanfani į min. pirmininkus — Aldo Moro, partijos gen. sekretorius, nors jis pats tvirtai remia Fanfani. Fanfani kaltinamas labiausiai dėl rinkimų pralaimėjimo.

GUBERN. WALLACE priešinosi federalinės kariuomenės buvimui jo valstybėje.

Maskva nuteisė sušaudyti

Sovietų teismas Maskvoje gegužės 11 anglą Greville Wynne pasmerkė 8 metus kalėti — pirmus 3 kalėjime, kitus 5 "pataisos darbų lageriuose". Rusų Olegą Penkovskį nuteisė sušaudyti.

Syrijoje chaccas nesibaigia. Gegužės 11 pasitraukė min. pir-

Kas ateina Kozlovo vietoje

Maskvoje susirgusio Kozlovo vietoje partijos prezidiume parinktas Dimitrij F. Ustinov, min. pirm. pirmasis pavaduoto-

ARGENTINOJE VIS BE TVARKOS

Argentinos vyriausybė gegužės 12 pasitraukė, kada vidaus reikalų ministeris paprašė iš prezidento įgaliojimų išvalyti nepatikimų asmenų, o tarp jų ir 4 ministerius — švietimo, užsienių, darbo, teisingumo. Beliko tada ir pačiam pasitraukti. Tai jau devinta valdžios krizė per vieneris metus.

Maskva nuteisė sušaudyti

mininkas Salah el Bitar. Jo vietoj paskirtas dr. Samiel Jundi, palankesnis Nassariui, o prieš savaitę 6 ministriai, palankūs Nassariui, turėjo pasitraukti iš valdžios, taip pat ir eilė karininkų. Naujas pasiskyrimas vėl Nasserio naudai. Ir Irako valdžia pakeista — atėjo Nasserui dar palankesnis.

Bus išduotas?

Marcos Perez Jimenez, buvęs Amerika, jis reikalauja išduoti Dominikonų Respublikos prezidentas, gyvena Amerikje gavęs egzilio teises. Kai atėjo į valdžią dabartinis prezidentas Betancourt, kurį jau remia Amerikos vyriausybė jis pareikalavo išduoti buvus. prez. Amerika suėmė, ir laiko kalėjime. Jis kreipėsi į teismą. Vyr. teismas, pirmininkaujamas Warren, išaiškino, kad jis gali būti išduotas. Dabar tik priklausau nuo valstybės sekretoriaus Rusk, ar išduoti ar ne.

jas, anksčiau buvęs ginklavimo organizatorius, paskutiniu laiku Chruščiovo "caras" ūkiniam reikalam. Kai kurie politiniai reikalai, kurie buvo Kozlovo žinioje, perduodami Suslovui.

DMITRI F. USTINOV — Kozlovo vietoje.

KATALIKŲ diskriminacija New Yorke?

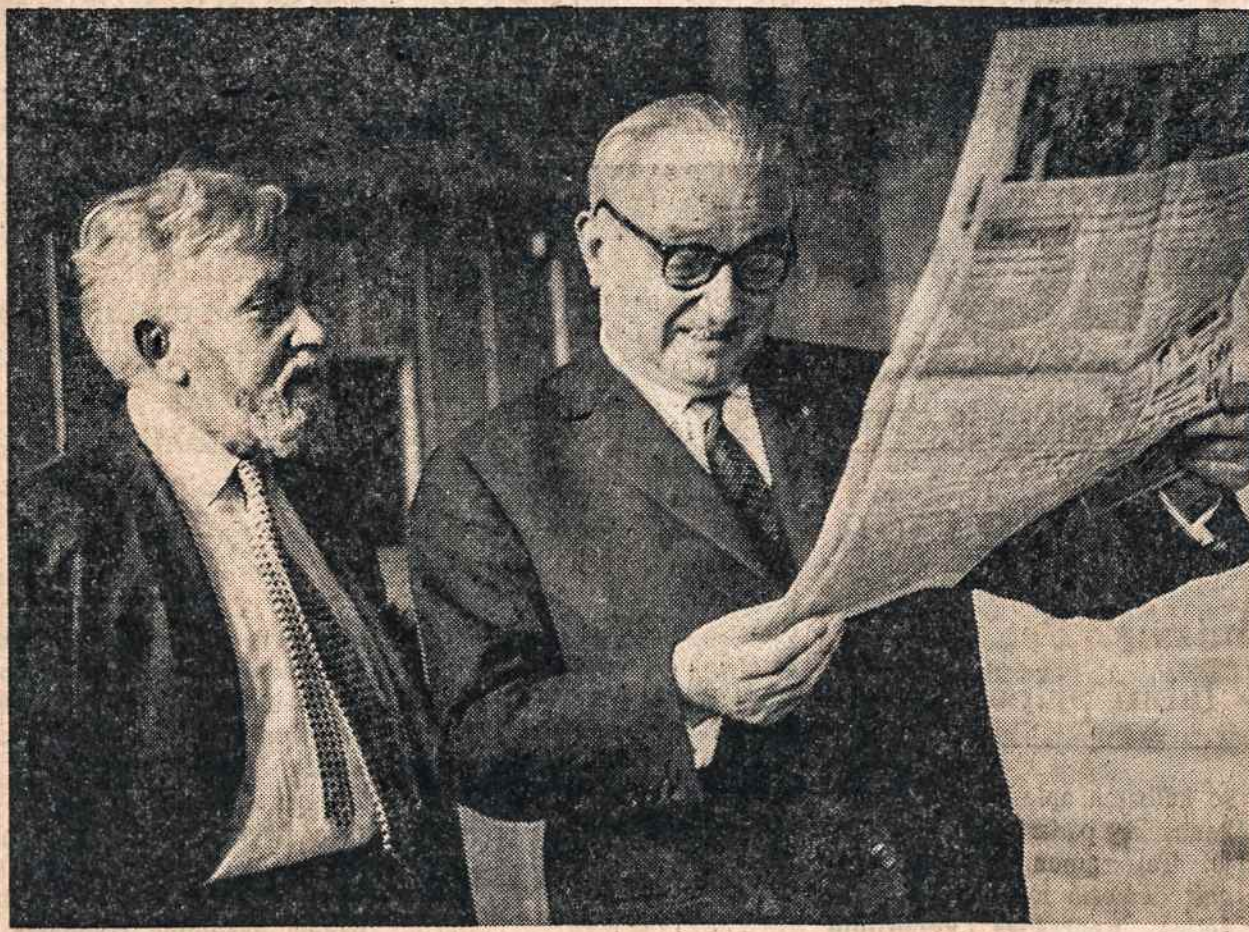
The Tablet pranešė, kad majoras Wagneris paskyrė švietimo komisijos nariu Joseph G. Barkan vietoj pasitraukusio Brendan Byrne. Tokiu būdu tarp 9 komisijos narių katalikų teliko du, nors gyventojų yra 51 proc. katalikai ir viešosiose mokyklose 40 proc. mokinių katalikai. Laikraštis pastebi, kad anksčiau vietoj pasitraukusio negro buvo skirtas negras, vietoj pasitraukusio žydo buvo skirtas žydas. Tada dabartinę išimtį laiko diskriminacija katalikam New Yorke.

— Perų bažnytinė vyresnybė ganytojiškai laisše reikalauja socialinių žemės reformų.

— Brazilijos bažnytinė vyresnybė bendru raštu pasisakė už žemės reformą.

— Ecuodoro vyskupai bendru laišku paragino remti žemės reformą ir nedirbamų plotų kultyvavimą. O tos nedirbamos žemės ešą apie trečdalis visos teritorijos.

Tuos pakartotinius pasisakymus galima vertinti kaip atgarsį į popiežiaus encikliką.

PRANCŪZIJOS parlamento antrasis pirmininkas Raymond'as Schmittlein'as (d.), lankydamas Wilton, Conn., susidomėjo amerikiečių spauda, kuri plačiai aprašė dail. V. K. Jonyne (k.) kūrybą, jai skirdama 1962 gruodžio 23 Bridgeport Sunday Post ištisą puslapį su straipsniu ir 9 darbų nuotraukomis. Nuotr. V. Maželis

RYTŲ BERLYNAS YRA LYG KAPINĖS

New Londono miesto tvarkytojas Edward R. Henkle gegužės 5 grįžo su žmona iš kelionės po Europą, kur nuvyko balandžio 3 d. ir aplankė 9 valstybes: Angliją, Prancūziją, Vokietiją, Italiją, Monako, Sveicariją, Lichtenšteina, Austriją ir Olandiją. Kelionėse jis ne naujokas. Europą paskutinį kartą lankė prieš šešerius metus. Šį kartą nusipirko Prancūzijoje automobilį ir juo važinėjo Europoje, padarydamas 3,100 mylių. Savo kelionėje aplankė ir Rytų Berlyną.

Kai palieki Vakarų Berlyną ir keliauji per sieną, atrodo, kad įžengi į kapines, — kalbėjo dienraščio "Day" bendradarbiui.

Jeigu pasaulio jaunimas galėtų aplankyti Rytų ir Vakarų Berlyną, tai nebūtų komunizmo.

Vakarų Berlyne kiekvienas šypsosi, laimingas. Miestas didžiulioje atstatytas. Rytų Berlyne nematome nė vieno besišypsancio žmogaus.

Matėme jaunus mergaites ir senas moteris apsidėžiusias suplyšusiais drabužiais, dirbančias sunkius darbus. Rytų Berlynas yra gyvas įrodymas, kad

komunizmas yra neįgyvendinamas (simply doesn't work).

Rytų Berlyne jie turėjo gerai indoktrnuotą vadovą, kuris bandė atkreipti turistų dėmesį į kelis "įspūdingus regionus".

Tačiau jis niekam nedaro įspūdzio, — pareiškė Edw. R. Henkle.

Tuo tarpu Vakarų Europoje nematė jokio skurdo. Išpūdis yra toks:

Aš sakčiau, kad Amerika dabar jau galėtų laukti užsienio pagalbos (foreign aid) iš Vakarų Europos.

Tai pareiškimai ne kokio užkietėjusio "dypuko", bet visiškai neutralaus amerikiečio. Įdomu, ką apie juos galėtų pasakyti Amerikos lietuvių raudonmarškiniių — "daktaro" Bimbos, Mizaro ir Co. bei jų satelitų išlaužų spauda? Juk aiškiai pasakytą, kad už geležinės sienos prasideda ne gyvenimas, bet kapi.

Nenuostabu, kad Rytų Berlyne nematė nė vieno besišypsancio žmogaus ("We didn't see a single person smiling") Kapinėse tik pamišėliai juokiasi.

Šia proga tenka priminti, kad ir velionė Eleanor Rooseveltienė, daugiau kaip mėnesį laiko keliavusi Sovietų Sąjungoje, pareiškė spaudai, kad ji nematė Sovietų Sąjungoje besišypsancio žmogaus. Ir mūsų šaliai ar kitokie raudonmarškiniai bei jų išlaužų nenori apsigyventi raudonajame rojuje. Nuvykę ten tik apsižvalgo ir dumia atgal. Ir jie gerai supranta, kad į kapines galima važti tik mirusius, o gyviems, nors ir komunistiniams raudonmarškiniams, gyventi yra visai tinkama ir kapitalistinė santvarka.

EDWARD R. HENKLE

Jurg. Ežer.

GUBERNATORIUS HARTFIELD ĮSIJUNGĖ Į LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ

Los Angeles, Calif. — "Lietuvai, Latvijai ir Estijai turi būti sugrąžinta pilna laisvė ir nepriklausomybė," — pareiškė Mark O. Hatfield, Oregon valstybės gubernatorius, įsijungdamas į rezoliucijoms remti komitetą. Anot gubernatoriaus Hatfield, Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalas turis būti priduotas spresti Jungtinėms Tautoms, ir ši organizacija turinti priversti komunistus pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. "Pilnai pritariu rezoliucijoms" toliau pareiškė gubernatorius Hatfield, — "ir kovosiu su jumis kartu už jų pravedimą JAV kongrese."

Gubernatorius Mark O. Hatfield yra vienas iš jaunų ir dinamiškų respublikonų partijos šulų. Respublikonų partijos suvažiavime 1960 metais jis nominavo buv. JAV viceprezidentą Richardą Nixoną į krašto špresidentus. Gubernat. Hatfield respublikonų partijos va-

dų tarpe minimas kaip vienas iš kandidatų JAV viceprezidento vietai 1964 metų rinkimuose.

Kongresm. Glenard P. Lipscomb (R-Calif.), rezoliucijos pradininkas Atstovų Rūmuose, yra tapęs ekspertu Kongrese Lietuvos laisvinimo reikale. Jau eilė kongresmanų, prieš įnešdami savo rezoliucijas, yra pasitarę su juo. Nesenai tuo reikalu su kongresmanu Lipscomb tarėsi Ohio kongresmanas Oliver P. Bolton (R.). Nuoširdžiai išreiškė Bolton kreipėsi Vytautas Kamanas iš Willowick, LB Tarybos Prezidiumo sekretorius.

Dr. Julius J. Bielskis, Lietuvos konsulas Los Angeles mieste, rašo Komiteto vadovybei: "Dirbate gražų ir vertingą darbą. Sveikinū ir tauriu nuoširdžiai aciu už tokią energingą veiklą Lietuvos naudai..."

Tokie balsai. Iš jų matyt visuomeninėje raidoje jau nepaneigiamas faktas, kad visuomenės jėgos vis labiau persilieja ar įsilieja į naujas formas.

Haiti "nieko naujo". Amerikos Valstybės Organizacija vis posėdžiauja, kad sutrukdytų Dominikonam Haiti sutvarkyti. Užsieniuose pasiskelbė egzilinė Haiti vyriausybė.

POLITINĖ PADĖTIS, VIENYBĖ, BENDRUOMENĖ

Dienos žinios apie Kubos egzilų ir apskritai apie egzilų veiklos rėmimą, apie Laisvosios Europos radiją sukėlė klausimą, kokia politika glūdi anapus tų konkrečių įvykių, kaip tą politinę padėtį vertina lietuviai. Keletas tuo klausimu pasisakymų.

V. Sidzikauskas pasikalbėjė su Eltos korespondentu: "Dabartinė tarptautinė padėtis kelia mummy susirūpinimą ir nerimą".

St. Lozoraitis, Jr.: "Projektuojamoji linija tarp Washingtono ir Maskvos yra šios padėties simbolis. Aš bijau, kad šitokiu būdu JAV pakirs visų kitų laisvų ir ypatingai pavergtų tautų pasitikėjimą. Nereikia taip pat užmiršti, kad sovietinis blokas nėra atsisakęs nuo komunistinės propagandos laisvajame pasaulyje ir pasinaudoja kiekviena proga veržtis pirmyn. Tuo tarpu JAV yra praktiškai garantavusios Sovietų užimtų pozicijų neliečiamybę ir sumažinusios savo propagandinę balsą pavergtiems kraštams iki minimumo" (Dirva 1963 gegužės 1).

Draugas vedamajame balandžio 23: "Jei nesimama mažą Kubos salą, esančią 90 mylių nuo Jungtinių Valstybių, apvalyti nuo komunistinio rusiško elemento, tai kaip mes galime tikėtis, kad tai bus padaryta rytų ir centro Europoje?"

Nuomonės yra realinės, bet ne defetistinės t.y. tokios, kurios reikalauja nuleisti rankas. Pasisakydami apie veikimą esamom sąlygom, kalba pirmiausia apie reikalą sutelkti jėgas vienybėn.

Kas nauja pasakoma tuo vienybės klausimu?

SPAUDA

V. Sidzikauskas pasikalbėjė su Eltos korespondentu: "Ragu išėivijoje gyvenančius lietuvius ir organizacijas, veiksnius ir spaudą glaudžiau surikiuoti visas teigiamas mūsų tautos jėgas ir jas apjungti vieningoje ir autoritetingoje politinėje mūsų tautos vadovybėje".

Vliko, Alto ir Lietuvos Laisvės Komiteto pasitarime buvo rodomas pasitenkinimas Vliko pastangom sutelkti tokias jėgas.

Kaip tokiom jėgom sutelkti kuriamas klimatas, rodo Naujienose balandžio 24 J. Vlk. korespondencija iš New Yorko apie Lietuvių darbininkų draugijos susirinkimą. Ar tame susirinkime taip buvo kalbėta, ar tik korespondento taip aprašyta, bet dėl visų visuomeninių negerovių kaltininkai randami tik kitose grupėse, organizacijose, ne tarp saviškių. Net jeigu Vasario 16 gimnazijos mokiniai neišlaikė egzaminų, tai kalti dėl to... frontininkai. Taip pat ir Keleivyje balandžio 17 Steponas Kairys, buvęs Vliko pirmininkas, paskelbė "žodį Vliko reformatoriams". Jame kalba apie Vlike buvusius tuos, kurie "buvo linke savo padėtį panaudoti tam, kad paruoštų geresnes veiklos sąlygas savajai grupei ateityje". Kad taip sakydamas, turi galvoje ne savo grupę, o kitas, matyt tik iš tolimesnių žodžių, kuriais bara triukšmadarius, reformatorius... Dirvoje balandžio 22 į tai ir atsiliepta: gal geriau būtų buvę, jei Keleivyje tilpusio straipsnio strėlės būtų nutaikytos į ten, iš kur tie balsai ir ateina...

Taip sudarinėjama atmosfera vienybei organizuoti. Bet ir čia nuotaikos nėra defetistinės: atsiranda ir kitokių balsų apie vienybę, kurie sako, kad vienybė jau veikia.

T. Žiburiuose balandžio 25 vedamajame: "Kalbėdami apie vienybę, paprastai turime galvoje politinę vienybę. Iš tikrųjų jos stokojame. Ji galėtų ir turėtų būti didesnė, bet politinės vienybės stoka anaipol nereiškia, kad mes iš viso neturime bendro lietuviško kelio. Jis yra, ir tai čia pat — konkretus, ranka pasiekiamas kiekvienam. Ir be reikalo vargsta tie, kurie ieško to kelio kažin kur toli. Be reikalo — nes tas kelias jau seniai afrastas. Tai mūsų Bendruomenė. Joje sutelpa kiekvienas lietuvis, nenuėjęs tarnauti Lietuvos pavergėjams. Bendruomenė apima visų politinių srovių, visų tikybų, visokio išsilavinimo tautiečius. Ji apjungia visus bandru lietuvių bės saitu po viena demokratine vadovybe, kylančia iš pasaulio lietuvių visumos valios. Bendruomenės plotmėje tad ir turime telktis bei rikiuotis, nes ji yra pagrindinė mūsų lietuviškumo bazė... Bendruomenė yra pajėgi atsiverti politinį grupinį susiskaldymą ir išlaikyti visą išėiviją bendrame kelyje".

Tokie balsai. Iš jų matyt visuomeninėje raidoje jau nepaneigiamas faktas, kad visuomenės jėgos vis labiau persilieja ar įsilieja į naujas formas.

Haiti "nieko naujo". Amerikos Valstybės Organizacija vis posėdžiauja, kad sutrukdytų Dominikonam Haiti sutvarkyti. Užsieniuose pasiskelbė egzilinė Haiti vyriausybė.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje. Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parpiname visas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnoms informacijoms rašykite/skambinkite daugiausia patyriusiam kelionių biurai J. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. Circle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corporation

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kuria SSSR dalį. Licensed by Vneshepostorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomos informacijos ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausia skyriui:

- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 804 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HAMFRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave.; CH 6-4724 / 233-8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

SIŪSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuose

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVES ATVIROS KASDINĮ IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYVUS SEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckensteino krautuose kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išilpant Essex Street, keltis elevatorium į viršų arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai rūpinamas

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GE 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA.

DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm; ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėiti ir pasižiūrėti!

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovomis užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausias kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užėikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

JOHN BALSIS, prityręs darbuose, kviečia visus užsukti į

ANTIQUÉ AUTO SERVICE

ir įsitikinti kad viskas atliekama gerai ir pigiomis kainomis, tai kam eiti pas svetimuosius.

Shell Gas 27¢

AUTOMATIC TRANSMISSIONS

Rebuilt - Repaired and Installed

Resealed - Parts and Labor (most cars) 19⁵⁰

Guaranteed for 12 Months or 12,000 Miles

FREE PICK UP and DELIVERY

8⁸⁸ Bonded - Lining Any Standard U.S. Cars

BRAKES RELINED

Parts and Labor

AUTOMATIC TRANSMISSIONS

Rebuilt, Repaired and Resealed

REBUILT TRANSMISSIONS from 99⁵⁰

Parts and Labor

Rebuilt Units Installed

107-56 New York Blvd., Jamaica, N. Y.

JA 6-9026

ECHO VALLEY lietuviška vasarvietė

Atidaryta ištisus metus. Lietuviai savininkai Elena ir Julius GARMAI visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis: ECHO VALLEY, Echo Lake, Pa. — Telef.: AReacode: 717-424-1920.

DZIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai. Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS

(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

- Ar žinai tą šalį, 13 liet. dainų Romos Mastienės \$ 5.00
- A. Šabaniausko dainų-šokių 2 albumai (X—\$5.00 ir XI—\$5.00) 10.00
- 3 plokštėlės su 40 įvairių polkų (1 pl. su 12 polkų \$4.00) 10.00
- Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamblio 17 dainų (ster. \$5.00) 5.00
- Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos choru (stereo \$4.50) 3.50
- Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų 8.00
- Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas; 2 plokštėlės Lietuvos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių 4.50
- 16 lietuviškų šokių, akord. Ch. Daubaro 4.50
- S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm. 5.00
- Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos 7.00
- Lietuviški marsai, Br. Jonušas, įgrotą 12 liet. patriot. marsų 5.00
- Lietuviški marsai, J. Karvelis, 10 plokštėlių po 5.00
- Alice Stephens liet. kompozitorius 3 kūriniai (stereo \$6.00) 6.50
- Ar pameni... V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo \$7.00) 6.00
- Tautinių šokių rinkinys (14 šokių) 5.00
- Zirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka 5.00
- Lithuanian, 2-speed record course 5.00
- Dainos Lietuvai, 12 dainų komp. Sa. Čerčenės 15.00
- Milžino paukšmė (Montrealio liet. dramos teatr.) 3 plokšt. 4.00
- Liet. dainų, šokių, polkų, zukausko-Vasiliausko juokai 4.00
- Tėvynė aukojam—14 Dainavos ansamb. dainų (stereo 6.00) 5.00
- A. Stephens, iš rūtų šalelės, 7 kalėd. giesmės ir 10 liet. dainų 5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

Persiųntimo išlaidoms prašom pridėti 50¢

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.
GLenmore 5-7281

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumerata metams \$7.00

Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Stripsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Alto atsišaukimas į liet. visuomenę

Birželio mėnuo lietuvių tautos istorijoje paženklinas tragediškais įvykiais. 1940 birželio 15 Sovietų Sąjunga, sulaužydama visas tarp jos ir Lietuvos padarytas sutartis, kariene jėga okupavo Lietuvą ir primetė lietuviams baisųjį komunistinį režimą. Lietuva neteko laisvės. Prasidėjo skurdas, vargas ir rusiškai-bolševistinis teroras.

Metams praslinkus, 1941 birželio 13-14 lietuvius sukrėtė naujas okupanto paruoštas smūgis — pradėtas pačios tautos fizinis naikinimas. Nakties metu tūkstančiai ramių Lietuvos gyventojų, miestuose ir kaimuose buvo ginkluotų okupantų apsupti ir sumti. Lopšiuose begulį kūdikiai ir paliegaliai seneliai buvo sugrūsti į gyvulinius vagonus. Ligoninėse gulę ligoniai ir tie nebuvo palikti ramybėje. Tėvai atskirti nuo vaikų, žmonos nuo vyrų, sunkiai įsivaizduojamos sąlygose buvo išgabenti nežinomam likimui į kalėjimus, į koncentracijos stovyklas, į tolimas Ledinuoto vandenyno sritis, kur varge ir kančiose didžioji jų dalis baigė savo dienas.

Saujelė mūsų brolių ir seserų teliko gyvų, ir dabar iš jų laišku ir vieno kito čia atvykusių sužinome, jog lietuvių karpais nusėtas Sibiras, Altajaus kraštas ir kitos Rusijos sritys. Tie baisūs sužverėjusių bolševikų veiksmai amžiams neišdils iš lietuvių tautos kančių istorijos.

Aprimus karo veiksams ir okupavus Lietuvą vėl bolševikams, buvo pakartoti tie patys nusikaltimai — vėl tūkstančiai mūsų tautiečių išvežta mirti ir tūkstančiai nužudyta krašte.

Įvairiomis formomis ir priedanga, neva savanoriškiems darbams ir panašiai okupantas vykdo lietuvių tautos naikini-

lą iki šiai dienai. Kad nusišėptų savo nusikaltimus, okupantų agentai laisvame pasaulyje dar stengiasi apšmeižti mūsų veikėjus.

Mes, laisvėje būdami, negalime tylėti dėl okupanto vykdomo lietuvių tautos naikinimo.

Amerikos Lietuvių Taryba kviečia visas patriotines organizacijas ir plačiąją lietuvių visuomenę ruošti tų tragiškų įvykių paminėjimus, pagerbti žuvusius mūsų tautos kankinimus, pasmerkti okupantą ir faktais nušviesti jo nusikaltimus, prašyti JAV vyriausybę daryti žygius sustabdyti lietuvių tautos naikinimą ir užtarti kankinamą Lietuvai atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Suburkime savo jėgas minėdami šias tragiškas lietuviams dienas ir negailėkime savo pastangų nei aukų kovoje už lietuvių tautos vergijos pašalinimą.

Amerikos Lietuvių Taryba

GYVENAME blogesnėse sąlygose negu gyvuliai: trūksta oro — trokštame ir badaujame. Už ką? ... Jei jau norėjo mus išžudyti, tai reikėjo rasti geresnį būdą — skiepijimą bacilomis... Visko tikėjau iš Komisarų Tarybos, bet kad tūkstančius lietuvių iš Lietuvos išsiųstumėt, kad laidotumėt tau tą, kad būtumėt tautos duobkasiai — niekuomet nesitikėjau... Būkite praeikiti Lietuvos valstybės ir tautos duobkasiai. Tokių linkėjimų siūncia už tūkstančius lietuvių tas, su kuriuo 1939-1940 m. praleidavai ilgas valandas. Iš Elenos perduok tokius pat sveikinimus ir linkėjimus komisarui Girdzijskui!

(Vieno daktaro laiškas sveikatos liaudies komisaro pavaduotojui gydytojui J. Baranauskui; rašyta iš Naujos Vilnios 1941.VI.21).

Tai mus pripildo džiaugsmu ir viltimi

Vatikano susirinkimo paraštėje (16)

Vatikano susirinkimo pirmos sesijos ilgą apžvalgą norime baigti bendrais stebėtojų išpučiais ir kai kuriom jų išvadom, laukdami rugėnį naujos sesijos. Taigi, kaip vertino Susirinkimą ir jo darbus patys stebėtojai?

Bendrai buvo sakoma ir rašoma, kad buvę patenkinti ir sužavėti ta laisve, kuria Susirinkimo Tėvai kalbėjo, ginčijosi ir svarstė įvairius klausimus. Jie buvo atsivežę įsitikinimą, kad Katalikų Bažnyčioje viską sprendžias popiežius, kuriems belieka tik pritarti. Tuo tarpu Susirinkimo eigoje pasirodė, kad Susirinkimo Tėvai esą "šeimininkai" Bažnyčios gyvenime ir tą gyvenimą normuojančiuose sprendimuose.

Reikia manyti, kad stebėtojų tarpe yra buvę nepatenkintų ir nusivylusių. Kai kurie iš jų, pasiūsti į Susirinkimą, tikėjosi, kad Susirinkimas svarstys konkrečius vienybės klausimus, kuriuose jie bus partneriais. Tuo tarpu Susirinkimas apsiribojo tik Katalikų Bažnyčios problemomis, jų svarstymu, kreipdamas dėmesį į tai, kad nieko nenutartų ar neformuluotų, kas galėtų būti kliūtis ar stabdis būsimajai krikščionių vienybei. Stebėtojų uždavinys buvo arčiau pažinti katalikų Bažnyčią, jos santvarką, mokslą, problemas. Tik per artimesnį susipažinimą gali būti ateityje einama prie konkrečių vienybės klausimų. Pirmiausia turi būti pašalinta nepasitikėjimo, smerkimo, priekaištų dvasia. To buvo siekta pakviečiant į Susirinkimą stebėtojus, o ne derybų dalyvius.

Anglikonų Bažnyčios stebėtojas vysk. J. Moorman, palyginęs barjerą, skiriantį katalikų Bažnyčią nuo kitų krikščionių konfesijų, su Berlyno siena, mano, kad toji aukšta siena šiek tiek pažemėjo.

"Mes galėjome ant jos pasiremti ir kalbėtis su esančiais kitoje tos sienos pusėje. Tątoje sienoje atsiras didesnių čiau reikės dar daug laiko, spragu..."

Moorman mano, kad nėra jokios abejonės, jog Roma šiandien yra rimtai suinteresuota krikščionių vienybe, kas ypačiai metasi į akis. "Tačiau mes neturime pasiduoti klai-

dingai vilčiai ir perdideliu optimizmui, nors šiandien yra dalykų, kurie prieš penkerius ar šešerius metus atrodė neįsivaizduojami". Pirmą kartą dviejų ekumeninių sąjūdžių susitikimas vykstas kritiškiausiu žmonių istorijos momentu. Šio susitikimo pasėkos giliai paliečiančios Bažnyčią į gerą ar į blogą pusę.

Metodistų atstovas susirinkime F. Corson, kalbėdamas Philadelphiaje, yra pasakęs, kad metodistai iš Susirinkimo daug ko pasimokę

Katalikų susirinkimas labai pasitarnavo protestantizmui ta prasme, kad atkreipė

dėmesį į reikalą apsisvalyti, reformuotis ir atnaujinti visas krikščionių Bažnyčias, jei krikščionybė nori tapti mūsų laikais išganymo keliu".

Corson buvo priimtas pop. Jono XXIII privačioje audienčioje. Po jos spaudos atstovų konferencijoje nemažai nustebino visus, parodęs keliolika popiežiaus palaimintų ir padovanotų medaliukėlių. Jis ta proga labai išgyrė popiežiaus gerumą, rimtumą, o drauge ir hurorą.

Imant reikalą iš esmės, Corson manas, kad šiandien svarbiausia "ne vienybė, o vieningumas, tai reiškia susiderini-

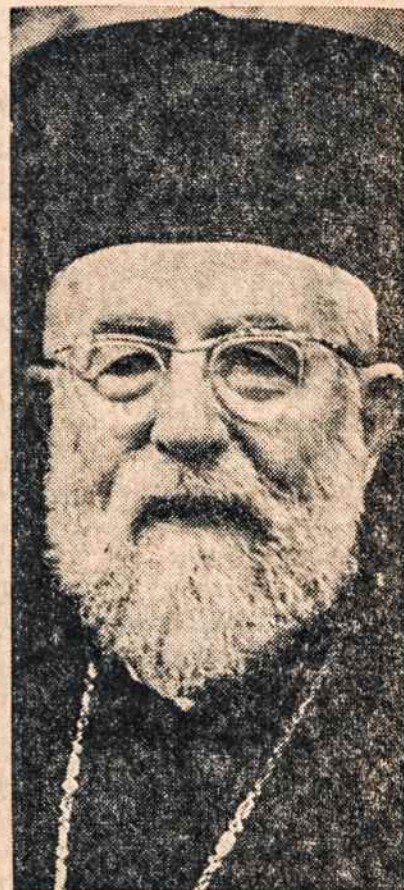
mas, bet ne kompromisai". Šioje dvasioje jis tikis, kad Susirinkimas sujungsiąs ir suderinsiąs jėgas kovai su materialistine filosofija, ateizmu ir korupcija tiek biznyje, tiek mone.

Bendrai paėmus, dvasia, kurią rado stebėtojai Romoje Susirinkimo metu, buvo jiems palanki. Tą palankumo klimata pabrėžė katalikų patriarchas **Maximos IV**:

"Būnant Susirinkime stebėtojam juos supo pasitikėjimo ir broliškos meilės atmosfera. Diskusijose ir svarstymuose buvo jaučiamas pagrindinis krikščionių vienybės siekimas.

Prieš išvykstant iš Romos, stebėtojus priėmė Valstybės Sekretorius kard. Cicognani. Visų vardu Pasaulinės Bažnyčios Tarybos atstovas reformatas L. Vischer ta proga pareiškė:

"Mes turėjome nepaprastos progos pažinti ir suprasti mūsų Bažnyčios atstovus. Mes galėjome laisvai dalyvauti visuose darbuose ir kiekviena diena mes galėjome konstatuoti dideles visu pastangas suprasti mūsų įsitikinimus, mūsų savitą charakterį, mūsų viltis ir mūsų sunkenybes. Aš esu įsi-

MAXIMAS IV, Antiochijos katalikų melchitų patriarchas.

tikings, kad iš viso to užsi-
mezgė ne tik ryšiai, bet ir susi-
darė tikra draugystė.

Vienas dalykas yra tikras: tos savaitės, kurias bendrai praleidome, liudija aukštame laipsnyje visų norą tęsti bendrai tą kelią, ir tai mus pripildo džiaugsmu bei viltimi".

Dr. J. Sav.

LENKŲ BĖGLIAI KOVOJE UŽ LAISVĘ

Lenkai visi pripažįsta, kad tėvynėje padėtis kiek lengvesnė, valdant Gomulkai, negu kitados Bierutui. Bet ji nėra tokią, kad paskatintų lenkus grįžti iš užsienio, nors komunistinė Gomulkos vyriausybė daro daug pastangų prisivilioti. Lenkų emigrantų bendras nusiteikimas yra antikomunistinis ir kova už krašto išlaisvinimą tebevadama. Yra, tiesa, padidėjęs krašto lankymas, bet komunistinę Lenkiją aplanko daugiausia senesnieji emigrantai ir jau pasidarę piliečiai kitų valstyvių. Bėgliai nepasitiki jokiais užtikrinimais, kad jiems nieko pikto neatstiks.

Europoje lenkų yra: apie 130,000 Anglijoje (viename tik Londone per 40,000), Prancūzijoje — 400,000 (dauguma atvykę dar prieš antrąjį pasaulinį karą) ir anglių kasyklas ir ūkio darbus), mažesnis skaičius yra Vokietijoje, Olandijoje, Belgijoje, Šveicarijoje. Ita-

lijoje karo metu lenkai turėjo ketvirtį milijono kariuomenės; iš jos 60,000 grįžo Lenkijon, patikėję sąjungininkų pažadais, kad Lenkija bus laisva. Mažiau grįžo iš Vokietijos stovyklų; kai kurie buvo prievartai išvežti. Nuolat atbėga naujų bėglių.

Politiškai lenkų kovai vadovauja trys besivaržančios grupės: prezidento (emigracijoje) Zaleskio grupė, tautinės vienybės taryba (prezidiume gen. Anders, gen. Komorowski ir pasiuntinys Raczynski) ir Mikolajczyko komitetas. Pastarasis daugiausia turi sekėjų; jo būstinė Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Mikolajczyko vardas yra dar gyvas Lenkijoje nuo 1956 metų neramumų. Kaip žinoma, jo "koalicinė vyriausybė" Lenkijoje neišilaikė prieš bolševikų spaudimą, o jis pabėgo. Nors lenkai savo tarpe ir pasiginčija, bet kovoje už krašto laisvę laikosi vieningai. A. R.

VYSKUPAS ir jo sesuo iš Afrikos

**VIENŲ VIENI
REZISTENCIJOS KOVOSE**

(27) Lenkam kiršinti prieš lietuvius, vokiečių civilinė administracija ėmėsi ir provokacijos, leisdamą gaudus, kad lietuviai pvz. keršija lenkam. Pogrindinė spauda informavo: "Paskutiniu metu vokiečiai sušaudė 10 Vilniaus lenkų ir apie 100 išvežė į koncentracijos stovyklą, paskelbdami, kad tai padaryta už lietuvių kriminalinės policijos valdininko Padabos nužudymą, nors nužudytasis buvo gestapo valdininkas" (N. Lietuva 1943.X.15).

(6) **Rusai ir ukrainiečiai prieš lietuvius.** — Civišvartungas iš pradžių žiūrėjo į vietinius rusus kaip į bolševikų simpatikus. Pamačė, kad lietuviai nesisuduoda lengvai provokuojami prieš kitas tautybes, ėmėsi vietinius rusus kurstyti prieš lietuvius. Rusam buvo sudarytas tautinis komitetas. Jo pirminku padarytas žinomas avantiūristas ir anksčiau bolševikų agentas Stavrovskis, kuris dabar turejo būti ne tik vokiečių akis, bet ir rporas. Tose pareigose jis skelbė atsišukimus eiti išvien su "išvaduotojais" vokiečiais, ragino savanorius į SS dalinius. Jis organizavo rusų susirinkimus atskirose vietose ir centrinę suvažiavimą. Per vietinius susirinkimus, kaip rašė lietuvių pogrindžio spauda, vokiečių agentų buvo mestas šūkis — stoti rusam ir policininkams, kad atsiškaitytų su lietuviams. Per centrinį suvažiavimą buvo "prašomas" komisariatas "apginti" rusus nuo... lietuviškos savivaldos.

Prieš lietuvių mėginimo panaudoti ir ginkluotus kitų tautybių dalinius. Į Lietuvą buvo atsiūsti policiniam reikalui latviai, estai, ukrainiečiai ir net lenkai. Policinės pareigos buvo pavestos ir ROA (Russ-

kaja Osvoboditelnaja Armija) daliniam. Jiem kaip tik buvo pavesta priežiūra koncentracijos lagerių, kur buvo laikomi daugiausia lietuviai (Praveniškes). Savo pareigas jie ėjo uoliai. Nuo jų šūvių žuvo eilė lietuvių. Dar daugiau — ROA kariai, buvę karo belaisviai raudonarmiečiai, gavę ginklus, kai kur ėmė plėsti gyventojus, užpildinėti namuose ir gatvėse, žudydami pasipriešinusius. Toks teroras buvusių raudonarmiečių, kuriems vokiečiai pavedė saugoti vietos gyventojų lojalumą vokiečiams sukėlė visuotinį pasipiktinimą ne tiek ROA kariais, kiek vokiečiais, nes buvo priimta, kaip sadistinis pasityčiojimas iš lietuvių, pavadant juos jų didžiausių priešų raudonarmiečių kontrolei.

Kas kita su latviais ir estais. Jie suprato vokiečių siekimus. Lietuvių pogrindinė spaudoje buvo atsiliepta, kad jie dažnai nematydavo ir negirdėdavo to, kas lietuviams galėtų pakenkti darant kratas, saugojant, suiminėjant.

(7) **Eksterminacija dėl pyliavų.** Vokiečiai mėgino kurstyti ūkininkus prieš šviesuomenę, arba jos tada vadinamus intelektualus. Buvo įsikalę į galvą iš tariamai Lietuvą pažįstančių agentų, kad tik intelektualai Lietuvoje esą priešingi vokiečių nacionalsocialistinei politikai; tik intelektualai esą vokiečiams nepriimtinos nepriklausomybės idėjos nešiotojai; tik intelektualai siekia nepriklausomos Lietuvos. Intelektualai buvo laikomi vokiečių priešais, anglių ir net bolševikų šalininkais, kurstančiais vokiečiams lojalius ūkininkus. Tik nauja karta, kuri būsianti išauginta vokiečių įtakoje, galėsianti atstovauti tikrai lietuvių tautai, nes ji eisianti su tauta. Pati dabartinė lietu-

(8) Darbo prievolė ir eksterminacija. — Darbo prievolė konkrečiai reiškė lietuvių darbininkų gabenimą į Vokietiją karo pramonės ar ūkio darbams. Vokiečiam tai buvo ūkinė parama. Paskiau tai buvo ir represijos dėl lietuvių pasipriešinimo. Lietuviam pasipriešinimas prieš darbininkų išvežimą reiškė ne tik tautos gyvojo potencialo išlaikymą, bet ir politinę manifestaciją. Įtampa iš abiejų pusių labiausiai kilo nuo 1943 kovo mėn., kada vokiečiams nepasisekė suorganizuoti lietuvių SS legiono.

Įtampoje dėl darbo jėgos gausu dramatiščių epizodų. Ar ne populiariausias po visą kraštą pogrindinės spaudos išnešiotas epizodas apie Ziežmarius, kada vokiečiai jau nepasitikejo lietuvių policininkais ir patys gaudė darbo jėgą, apstodami kinus, teatrus, gatves ir net išiverždami ginkluoti į bažnyčią.

"1943.XI.9 areštuotas Ziežmarių klebonas prel. Sužiedėlis, savo dvasinei vyriausybei parašęs raportą, kaip Harmo ir Wulffo žandarai š.m. IX. 10 d. išniekino Ziežmarių bažnyčią. Žmonėms gaudyti ekspedicija atvyko pamaldų metu. Wulffo pavaduotojas Reinas pareikalavo vietos kunigus išvaryti žmones iš bažnyčios. Šiems atsakius, į bažnyčią su šalmais, autom. ginklais ir granatomis įsiveržė per 20 vokiečių žandarų. Klūpančias jaunesnes ir gražesnes moteris jie ėmė už parankių ir tempė į tikrinimo komisiją. Prie altoriaus subėgusios jaunos merginos rankomis susikibusios vokiečių virtinės buvo krūtinėmis išstumtos. Komisijos paimtos tuojau buvo sodinamos į sunkvežimius ir vežamos" (Į Laisvę 1943 Nr. 22). Kada vyskupas T. Matulionis remdamasis prel. Sužiedėlio raportu, išdrįso protestuoti, jis buvo iškvieistas aiškintis į vokiečių saugumą, ir iš jo buvo reikalaujama, kad atsiimtų savo protesto raštą: nenorėjo, kad toki dokumentai liktų. Vyskupo nesuėmė; nepatogu buvo sumti tą, kuris buvo praleidęs 12 metų bolševikų kalėjimuose; negi jį kaltintsi bendradarbiavus su bolševikais.

Teroras ypačiai veikė, kai 1943 metų vidury buvo paskirtas naujas SS policijos vadas partijos generolas Harm, atkeltas iš Dniepropetrovsko, kur buvo spėjęs pasižymėti represijom prieš ukrainiečius. Pasielkęs Vilniaus miesto ir apygardos komisarus Kingstą ir Wulffą, sudarė 5,000 esesininkų dalinį ekspedicijom. Ši ekspedicinė kariuomenė nusiaubė rytų Lietuvą beveik iki Kaišiadorių. Pradėjo nuo Svenčionių ap. Iš čia išvežė 2,000 žmonių. Paskiau perėjo Svyrių ap., Pabradaę, Riešę, Nemenčiną, Trakus, Lentvarį, Valkininkus, Varėną, Eišiškes, Perloją, Ziežmarius ir kt. Atvykusi ekspedicija į naują vietą tuojau išjungdavo telefonus, suiminėjo lietuvių policiją, nuginkluodavo ir taip išlaikydavo visą operacijos metą. Daug kur ekspedicija rasdavo gyven-

(Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Knyga pavergtoje Lietuvoje

"Diagnosis brou" (rusas) vėl stipriai suverzia mazesiems broiams (pavergtos tautos) aršas. Čurščiovas pagrasino mamininkams nesivaikyti vakarietų taisyklė. Tuoj visur su skato kuaakenti partijų pareigūnai, praejo mokytis ir arausminti mamininkus. Vėl visi turi garuoti didįjį brolių rusų, komunistų partiją.

Tad neuostauo, kad tokioje vergijoje **lietuviška kūryba skursta**. Lietuviškos originalios kūrybos knygų išleidžiama visai nedaug. Tik visi "kultūrinio bendradarbiavimo" čulbuonėliai čia triliuoja, kad Lietuvoje lietuviška knyga kuo geriausiai klesti, kad lietuvis rašytojas gyvena gerai. Tegu tie entuziastai pasiskaito Aidų žurnalo 3 nr. B. Babrauskos straipsnį — **Lietuvis rašytojas Amerikoje ir jo knyga**. Babrauskas dviem lentelėm palygina, kiek knygų buvo išleista pavergtoje Lietuvoje ir laisvame pasaulyje. Pavergtoje Lietuvoje per 15 metų (nuo 1956 iki 1960) išleista 191 originali knyga; tuo pačiu laiku laisvame pasaulyje — 289 knygos.

"Didžiajam broliui" nėra jokio noro skatinti lietuvišką kūrybą ir ją palaikyti. Jam svarbu stiprinti komunizmą ir režimą. Šiom sritim nesigalima nei pinigų, nei knygų. Nemaža išleidžiama verstinės literatūros, ypač iš rusų kalbos.

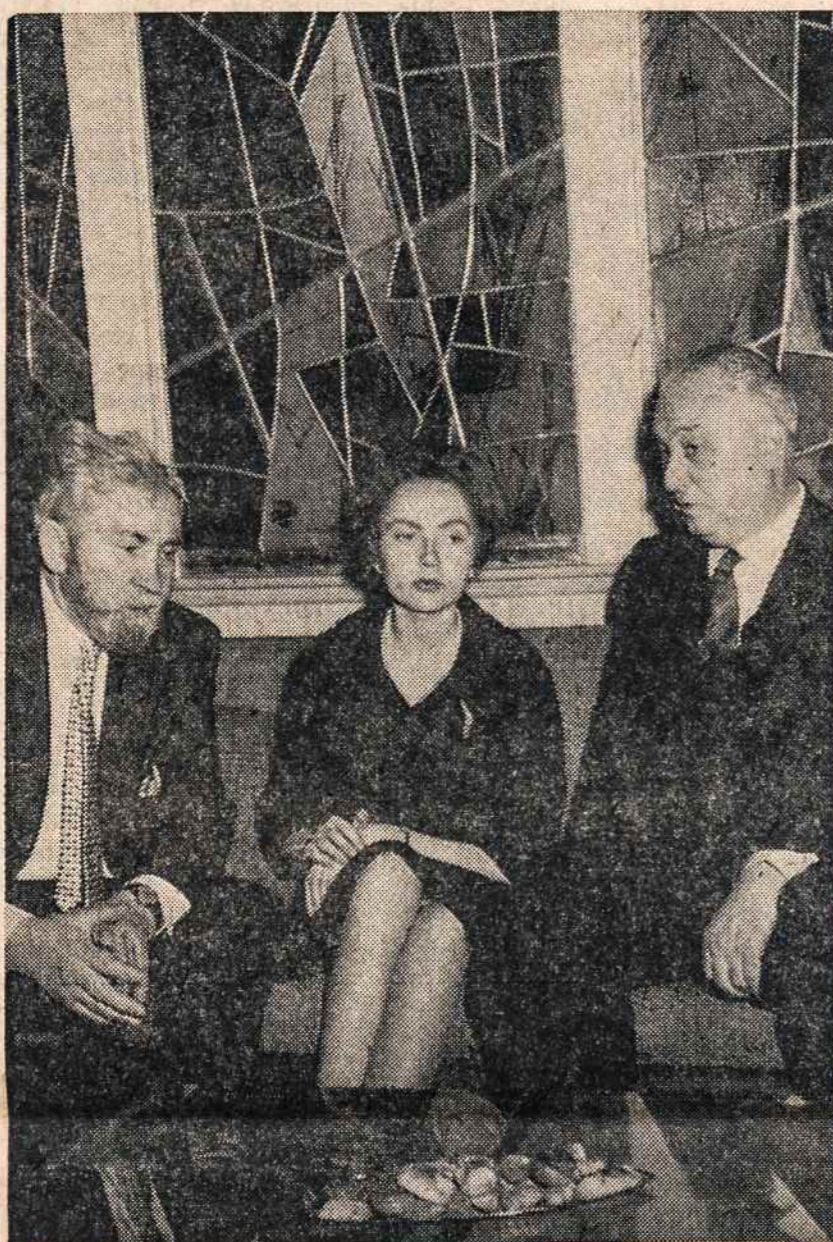
Kas išleidžiama 1963 metais?

Valstybinės grožinės literatūros kataloge paskelbti visi leidiniai, kuriuos numato išleisti 1963 metais. Lietuviški leidiniai užima tik kokią trečiąją dalį katalogo. Štai tie leidiniai:

K. Donelaitis — Ant saulės lėlės... (nedidelio formato, iliustruotas leidinys 250 poeto gimimo metinėms paminėti). J. Biliūnas — Laimės žiburys.

K. Binkis — Rinktinė, Vaižgantas — Dėdės ir dėdienės, Z. Gėlė — Gėlynas, J. Gurauskis — Apsakymai (antras papildytas leidimas sudėti antireliginiai apsakymai, autorius gyvenęs 1884-1911). P. Cvirka — Brolienės sėkla, A. Vienuolis — Prieš dieną, Kryžkelės. Prsiminimai apie Vienuolį. V. Mykolaitis — Sukilėliai II tomas, J. Baltušis — Paskutinios

mišios (romane vaizduojami pirmieji pokario metai, kaip grūdinasi partijos eilinis). J. Paukštelis — Netekėk, saulele (naujas romanas, pasakojama tolimesnis "Jaunystės" herojaus likimas karo metais), K. Boruta — Mediniai stebuklai, M. Sluckis — Laiptai į dangų (romanas iš 1948 metų Lietuvoje); A. Bauža — Išėjties taškas (novelių rinkinys). J. Do-

PAS DAIL. V. K. JONYNA (k.) sveičiojosi Prancūzijos parlamento antrasis pirmininkas Raymond Schmittlein (d.). Viduryje — Giedrė Jonynaitė, kuri dėsto prancūzų kalbą ir literatūrą St. John universitete Jamaicoje, N. Y. Nuotr. V. Maželis.

LIETUVIO ASTRO NOMIJOS KNYGA

Prasidėjęs satelitų bei raketų amžius vėl atgaivino astronomijos mokslą. Vėl nukreiptos mokslininkų akys į gražius padangių žvaigždynus, į planetas, saules, mėnulių. Raketų bei satelitų pagalba padaryta net naujų stebėjimų, pvz., Amerikos satelitas praskrido pro Veneros planetą ir radijo bangomis persiuntė labai vertingų duomenų. Nustatyta, kad Veneroje temperatūra yra arti 300 laipsnių; taigi, ten negali būti gyvybės. Pasiektas ir mūsų žemės palydovas mėnulis. Taip astronomai ir matematikai pasidarė labai reikalingi, apskaičiuoti žvaigždynų keliui ir jų greičiui, nustatyti raketų kryptį.

Beskaitydamas laikraščius, astronomija susidomi ir eilinis žmogus, kuris anksčiau žinojo vos kelių žvaigždžių vardus. Tačiau jam sunku kartais suprasti painius padangių kelius, sunku susivokti planetose, Paukščių Take ir t.t.

Tuos painius padangių kelius gražiai atskleidžia nauja astronomijos knygelė "Padangių keliai". Jos autorius yra kun. Pranas Vaseris, matematikas, dabar gyvenęs Australijoje.

Pirmame skyriuje, "Padangių mechanika" jis išaiškina, kokiais principais juda dangaus kūnai. Čia paliečiami dangaus kūnų svoriai, išcentrinė jėga, dangaus kūnų greičiai, dirbtiniai satelitai ir kelionės erdvės lėktuvais.

"Planetų" skyriuje aprašomos visos planetos ir jų ypa-

tybės, "Zvaigždžių" — žvaigždžių ypatybės, palyginami atstumai, temperatūra, judesys, rūkai, visatos sudėtis, radijo astronomija, kokius tolius žmogus gali pasiekti, gyvybė planetose.

Lietuviška astronomijos literatūra niekada nebuvo gausi. Prieš antrąjį pasaulinį karą buvo vienas kitas verstinis veikalas. Tad šiuo atveju lietuvių autoriaus veikalas tikrai reikia pasidžiaugti.

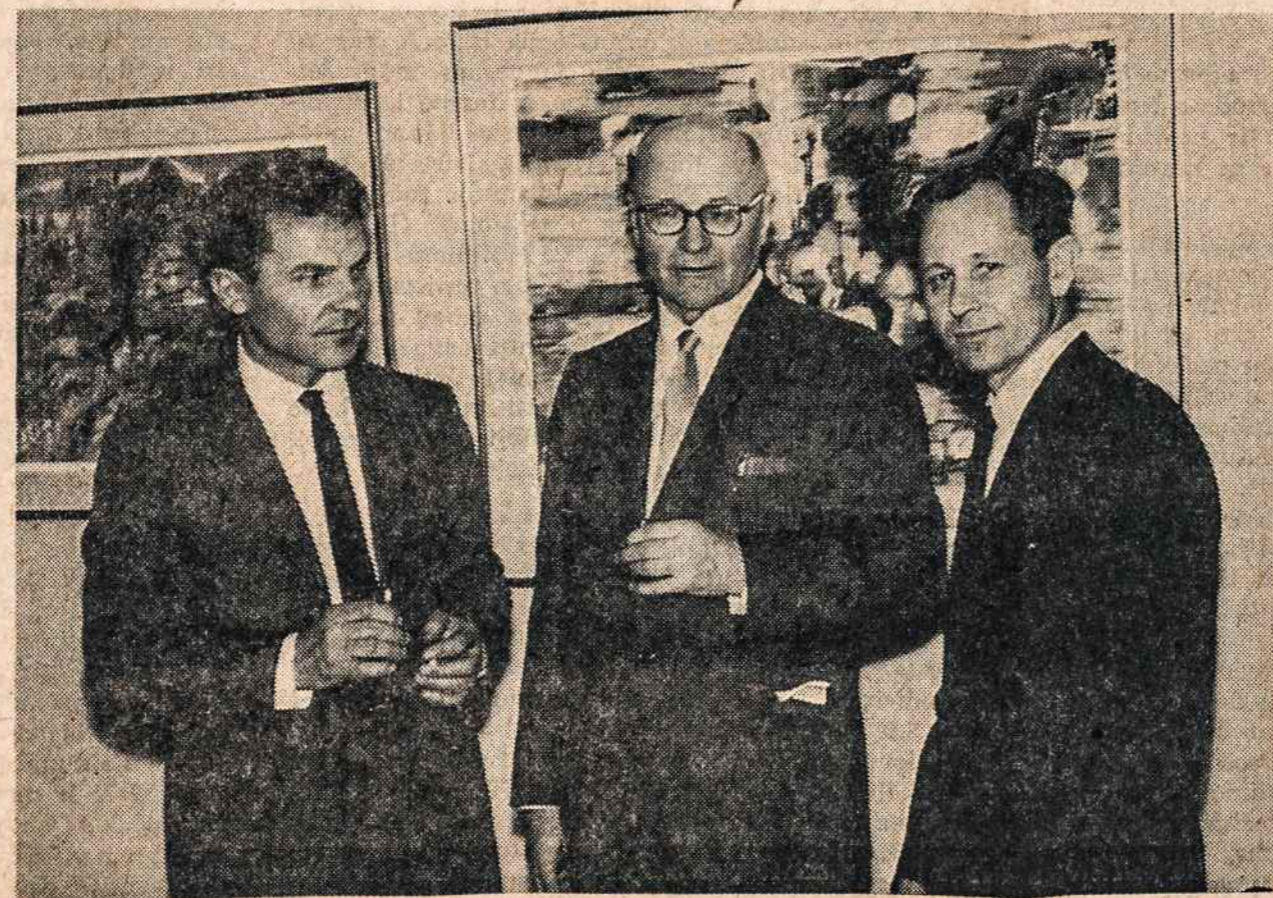
Kalbant apie astronomiją, susiduriama su painia aukštąja

matematika, kuri eiliniam žmogui pasidaro neįkandama. Negalėdamas išbristi per formuliu mišką, skaitytojas turi palikti žvaigždynus ramybėje.

To visai nėra šioje knygoje. Čia apsieinama be painių formuliu. Jei pasitaiko viena kita formulė, tai ji išaiškinta taip kad kiekvienas suprastų.

Knygelė iliustruota brėžiniais ir nuotraukomis. Savo lėšomis išleido pats autorius, 74 psl., kaina 1.30 dol. (Jos keleta egzempliorių yra Darbininke).

P. J.

PHILADELPHIJOJE buvo surengta dail. A. Galdiko kūrinių paroda. Iš k. į d. dail. R. Viesulas, dail. A. Galdikas ir skulpt. P. Vaškas. Nuotr. V. Grūzdžio.

vydaitis — Gūdžioje giroio (apsakymų rinkinys). J. Mikėlinskas — Išleistuvės (apsakymai), Vl. Dautartas — Skrido laukiniai balandžiai (apsakymai). A. Pocius—Miežio akuotas (apsakymai) A. Baltrūnienė — Gintaras (apsakymai). E. Eglinis — Per vieną naktį (apsakymai). L. Juozėnas — Bėgti nėra ko (feljetonai). L. Kiauleikis — Be kaukės (feljetonai). P. Skodžius — Didysis Susivienijimas (apsakymai iš "buržuazinės" Lietuvos gyvenimo). I. Meras — Žemė visada gyva (trumpi kūrinių), Vyt. Misiavičius — Vampyrų maištas (antireliginė apybraiža). L. Vaitukaitis — Be paliaubų (romanas apie pokario metus), A. Zaltauskaitė — Netrukdykite būti laimingam (apsakymai).

Eilėraščiai: J. Janonis — Ave Vita; V. Montvila — Į saulės taką, S. Neris — Kur baltas miestas; V. Mykolaitis-Putinas — Nauji eilėraščiai, T. Tilytis — Satyriniai eilėraščiai, A. Venclova — Obelis kur augalota. E. Miezėlaitis — Lyrika. J. Marcinkevičius — Nauji eilėraščiai. Vl. Mozūriūnas — Vilniaus etiudai. Alg. Baltakis Eilėraščiai, J. Macevičius — Mano poezija, J. Degutyte — Ant žemės delno, V. Rudokas — Saulėgrąžų vasara, V. Palčinskaitė — Labas rytas.

Išleidžiama bendra jaunųjų kūrybos poezijos ir prozos antologija ir dramos — keturios pjesės (J. Grušo — Profesorius Markas Vidinas ir Vedybų sukaktis, V. Rimkevičiaus — Ratas ir k.)

Kaip matome, visai naujų veikalų išleidžiama nedaug. Ir jų didesnė dalis turi aiškiai ir antireliginę komunistinę ideologiją.

J. Knygys

ATSIŪSTA PAMINETI

Mykolas Vaitkus — BALTIJOS GRAZUOLE (LIEPOJA), atsiminimai, II tomas. Išleido Nidos Knygų Klubas Londone, 332 psl., kaina 1.50 dol.

Maironis — JAUNOJI LIETUVA, poema, išleido Nidos Knygų Klubas Londone, 118

Ateitis, pirmas numeris, Ateities žurnalo pirmo numerio faksimilė, atspausdinta ofsetu, prof. Pr. Dovydaičio šviesiam atminimui. Išleido Moksleivių Ateitininkų Centro valdyba, 32 psl., kaina nepažymėta.

Arena, Nr. 11 leidžia tremtinių rašytojų PEN centras Londone, redakcijos kolegijoje yra ir Algirdas Landsbergis, 160 psl., kaina nepažymėta.

Lietuva, Lietuvių filatelistų draugijos biuletinis, kovo-balandžio nr. Redaguoja Eug. Petrauskas, 7742 So. Troy Str., Chicago 52.

KNYGŲ LENTYNA, 1962 m. nr. 4. Lietuvių Bibliografinės tarnybos biuletinis. Leidžia Vytautas Saulius.

MINDAUGO garbei statoma pilaitė Putnam, Conn. Kairėje — kun. St. Yla, gilumoje — karalius Mindaugas, dail. A. Kašubienės mozaika.

MINDAUGO PILIS AR PASAKA? Pasikalbėjimas su pilies statytoju kun. St. Yla

Putname prie seserų vienuolyno miškelyje statoma pilaitė Mindaugo garbei. Ji numatoma šiemet užbaigti. Darbininko dėkija, norėdama supažindinti skaitytojus su šiuo įdomiu pastatu, padarė pasikalbėjimą su pačiu pilies statytoju kun. St. Yla.

—o—

Šiandien lyja, mūryt negalima. Prisiminiau gavęs Darbininko laišką su klausimais: kaip kilo idėja, kas talkino, kokie menininkai dirbo?

Sie metai — mindauginiai, o pilaitė skirta Mindaugui trejų metų titulu — krikščionio, karaliaus, kankinio. Tad norime ją šiemet pabaigti.

Punktukėlis tepasako

Apie šios pilaitės pradžią geriau galėtų papasakoti akmuo, pavadintas Punktukėliu. Seniai, seniai jis stukojo vienuolyno miške. Mačiau jį pirmą kartą prieš 12 metų. Buvo apsuptas ažuolaičiais ir krūmais, ir tada galvoju:

Jį būtina reikia atidengti miško lankytojams.

Praėjo dešimt metų. Ažuolaičiai dar labiau išaugo, o krūmai visai paslėpė akmenį.

Nueikim jo pažiūrėti! — tarėmės su kun. Antanu, svečiu ir kaimynu iš Kurklių.

Pažiūrėjom ir, grįžę į kambarį, ėmėm pinti pilies pasaką... Punktukėlis mūsų vaizduotėje atsidūrė pilies priekyje. Viename jo šone židyns, kitame šone, prie sienos, laiptai į antrąjį pilies aukštą, o gal į bokštą. Pilies pamatai ligi akmens aukščio — akmeniniai, o sienos — medinės. Mudu vaizdavomės kertą ažuolus, kuriuos reikėjo retinti, ir renčią ažuolines pilies sienas.

Tos pasako Punktukėlis negirdėjo. Bet vieną dieną (1961) jis pamatė būrį žmonių. Pirmieji du — pasakos autoriai — atrodė kaip darbininkai, pasirengę kietam darbui. Su jais buvo žaismingai nusiteikusių mergaičių — talkininkių iš Raudondvario. Visi turėjom rankose ką nors: kirvį, kirka, kastuvą, piuklą, geležinę lazda, grėblį.

Pirmiausia reikėjo išlaisvinti akmenį iš krūmų, apvalyti nuo lapų, šakų, kelmų. Įrankiai pradėjo veikti. Čia pat atsirado ugnis — geriausia valdytoja.

Apolonija iš Chicago nesikyrė su kirviu. Lyg berniukas kibo į sausus kelmus. Laima iš New Yorko kastuvu rausėsi prie akmens.

Kun. Antanas vis ragino talkininkes skubiai valyti plotą,

o pats smėigė kuolelius, tiesė virves, žymėjo pamatų kampus ir ėmė rausti griovius. Išėjo septyni kampai. Septegonas!

—Kam septyni? — klausinėjo mertaitės.

Ogi septyniems šimtam metų. Tai bus Mindaugo, Lietuvos karaliaus, paslaptingoji pilis Voruta, kurios nei priešai nerado, nei istorikai dar nesuranda, kur ji buvusi: ties Anykščiais, gal netoli senojo Puntuko, o gal prie pat Kurklių. — pamerkė man akim kunigas Antanas.

Tą dieną buvo smagu visiems. Mergaitės po pietų atsinešė bulvių ir kepė ugnyje tarp žarijų. Kokios jos buvo skanios. Diena buvo karšta — pati birželio pradžia. Bet kitą dieną buvo kitaip. Net smarkiausiaji Apolonija buvo baig-

ta. Atkrito Rimgailė, Regina, Audra, Nijolė, Mara. Pasirodė žymiai vėliau tik Laima. Vakarop trys buvusios talkininkės atėjo pasižiūrėti.

Kas kita buvo sekti pilies pasaką, o kas kitą ją statyti. Žemė buvo pilna akmenų ir šaknų. Tik Antano jėga galėjo per savaitę išrausti pusėtinai gilius pamatų griovius. Dvišesioji lėjom į griovius akmenis, o ties kampais vertėm didesnius nes jiems ir duobės buvo glesnės.

Po savaitės kun. Antanas baigė savo įterptines atostogas. Išvykdamas paliko du dalykus: mažą gaminę lemputę pastatyti piliei apšviesti ir 10 dolerių pamatams sucementuoti. Tokia buvo pirmoji fundacija pirmojo planų ir darbų talkininko.

(bus daugiau)

KULTŪRINĖ KRONIKA

Dai, Anastazijos Tamošaitienės kūrinių paroda buvo surengta Montrealyje nuo balandžio 19 iki gegužės 3. Buvo išstatyta 25 gausai, 20 aliejaus kūrinių ir 5 paveiksliniai kilimai. Balandžio 23-čios Darbininke, prisimindami parodą, buvom netiksliai pažymėję, kad parodoje buvo išstatyta ir audinių.

Dail. V. Petravičiaus ir J. Pautieniaus kūrinių paroda įvyko Los Angeles, Calif. Paroda atidaryta balandžio 21. Rengė ir globojo Lietuvių dienų žurnalas.

Kompozitorius Juozas Karosas mirė Velykų metu Kaune. Buvo gimęs 1890. Buvo valstybės radijofono dirigentas, 1936-39 Klaipėdos muzikos mokyklos direktorius. Muzikos klausimais daug rašė Muzikos Barose, N. Romuvoje, Vaire, Tautos Mokykloje.

Dirvos novelės konkursą laimėjo rašytojas Jurgis Gliuda, Jury komisiją sudarė: H. Nagys, J. Jankus ir A. Laikūnas. 250 dol. premijos macenatas yra S. Kašielionis iš Chicago.

Skautų Aidas, leidžiamas Toronto, balandžio 20-21 minėjo 40 metų sukaktį.

Dr. Dainė Augustaitytė ruošia lietuvių kalbos vadovėlių ranka kalbantiems. Dalis rankraščio jau įteikta lietuvių krašto valdybai.

Andrius Rimka, lietuvis architektas, gyvenęs Coomoje, Australijoje, suprojektavo paminklą 1931 žuvusiam lėktu-

Vytauto Augustino LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

yra geriausia dovana visoms progoms. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, kas kokia kalba bekalbėtų.

Albumas LIETUVA

yra gražiausia dovana mokslo metų baigimui. Kiekvienam verta jį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti, ypač mokytojų draugams amerikiečiams. Užsakymus siųsti:

Ateitininkų Federacija, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Gaunamas ir pas platintojus. Kaina — \$5.00

Mūsų didingoji Alma Mater

Lietuvos atstovo J. Kajecko kalba, pasakyta Chicagoje gegužės 4, minint Mariampolės gimnazijos 100 metų sukaktį

Pasigirdo šiam minėjimui ruošti komiteto trimitas ir sugužėjome į savo Almos pagerbtuves. Jose dalyvauti malonumas, garbė ir pareiga. Garbė ir pareiga dėl to, kad tos gimnazijos auklėtiniams laisvėje tenka minėti Rygiškių Jono gimnazijos šimtmetį ne tik už save, bet ir už žuvusias iš tironų rankų tos gimnazijos aukas, už jos tremtinius Sibire, už kenčiančius nelaisvėje Nemuno krašte, už į visus keturius vėjus išblaškytus tos gimnazijos auklėtinius ir už tuos, kurių po žeme ilsis krūtinė. Pagaliau, prisimindami savo Almą, mes pagerbiame patys save. Mes pasirodome turį ilgą ir dėkingą atminimą.

Rygiškių Jono gimnazija buvo daugiau negu švietimo židinys. Ji ne tik Sūdovus, bet neatskiriama dalis ir Lietuvos laisvės kovų istorijos. Tą prasme šis jubiliejus — visos lietuvių tautos jubiliejus.

Rygiškių Jono gimnazija gimė Lietuvos sukilimo prieš carą metu. Nuo to sukilimo šiemet irgi šimtmetis sueina. Tuo sukilimu siekta nusikratyti baudžiavos, siekta ir laisvės tėvų žemei. Užtuot laisvės, užkarta tautai lietuviško rašto baudžiava. Ir tarė gudas: "Tebūnie Lietuva ir tamsi ir juoda".

Garbė laisvėje savo Almos jubiliejui minėti šios šalies didžiojo išlaisvintojo Lincolno valstybėje, jo kapo kaimynystėje ir jo Laisvės deklaracijos taip pat šimtmečio proga, nes Linkolnas buvo pavergtųjų bei skriaudžiamųjų užtarėjas visam pasaulyje.

Laimingas parinkimas ši minėjimą ruošti Motinos dienos išvakarėse, nes mūsų motinos, savo laiku, mus patikėjo Mariampolės Almai Mater. Patikėjo ir neapsivylė. Greta mokslo ten klestėjo ir auklėjimas. Tai buvo papildoma mokinių organizacijų labai dažnuose susirinkimuose tos Almos pastogėje.

Mes didžiavomės, turėję progos mokytis mokslo įstaigoj, kurioje brendo išmintimi ir meile Lietuvai gausūs patriotai Mūsų Alma Mater davė Basanavičių ir Kudirką, o juodu — "Aušrą" ir "Varpą", kuriais praskleista uždanga juoda, "kuri slėpė kelius ateities." Jų dėka pradėta atsikratyti rūbo seno, kurį tautai užvilko svetimai. (Mūsų gimnazija davė Lietuvai dr. K. Grinių, Lietuvos prezidentą, ir knygnešių karalių — kun. M. Sidaravičių. Ji davė bent šešetą vyskupų su arkivyskupais J. Matulevičium ir Pr. Bučiu. Ji davė Amerikai kazimieriečių seselių kongregacijos įsteigėją kun. A. Stanioną ir Marianopolio kolegijos įsteigėją kun. J. Navicką. Ji davė tautai lietuvių kalbos tėvą J. Jablonskį. Ji davė Vasario 16 signatarus — Petrą Klimą, Praną Dovydaitį, Saliamoną Banaitį, Joną Vailokaitį, vysk. J. Staugaitį, dr. P. Basanavičių.)

Gražiausias Rygiškių Jono gimnazijos gyvavimo laikotarpis — tai Lietuvos Nepriklausomybės periodas. Dar jo išvakarėse mūsų gimnazijos mokinių rezistencija svetimiams pažino ir Sūnų girelę ir Sas-

navos kanapynes. Pastarąją progą 1916 m. rugs. men. šešeta jos auklėtinių buvo nuteisti kalet. Vienas jų yra jūsų kamynas iš Cicero kun. A. Vilkaitis. Kada Lietuva kėlėsi, mūsų Alma davė gausiai savanorių ir sudėjo pirmąsias aukas — K. Matulaičio bei J. Sidaravičiaus. Ji davė daug žadėjusių ir per anksti užgesusių; Vyt. Endziulaitį ir J. Krasnicką. Laisvės žuburiams Lietuvoje gestant, ji davė pirmuosius rezistentus ir pirmąsias abiejų okupantų žiaurumo aukas. Visi trys pirmieji jos direktoriai — kan. V. Vizgirda, dr. K. Jokantas ir A. Daniliauskas — Sibiro kankiniai.

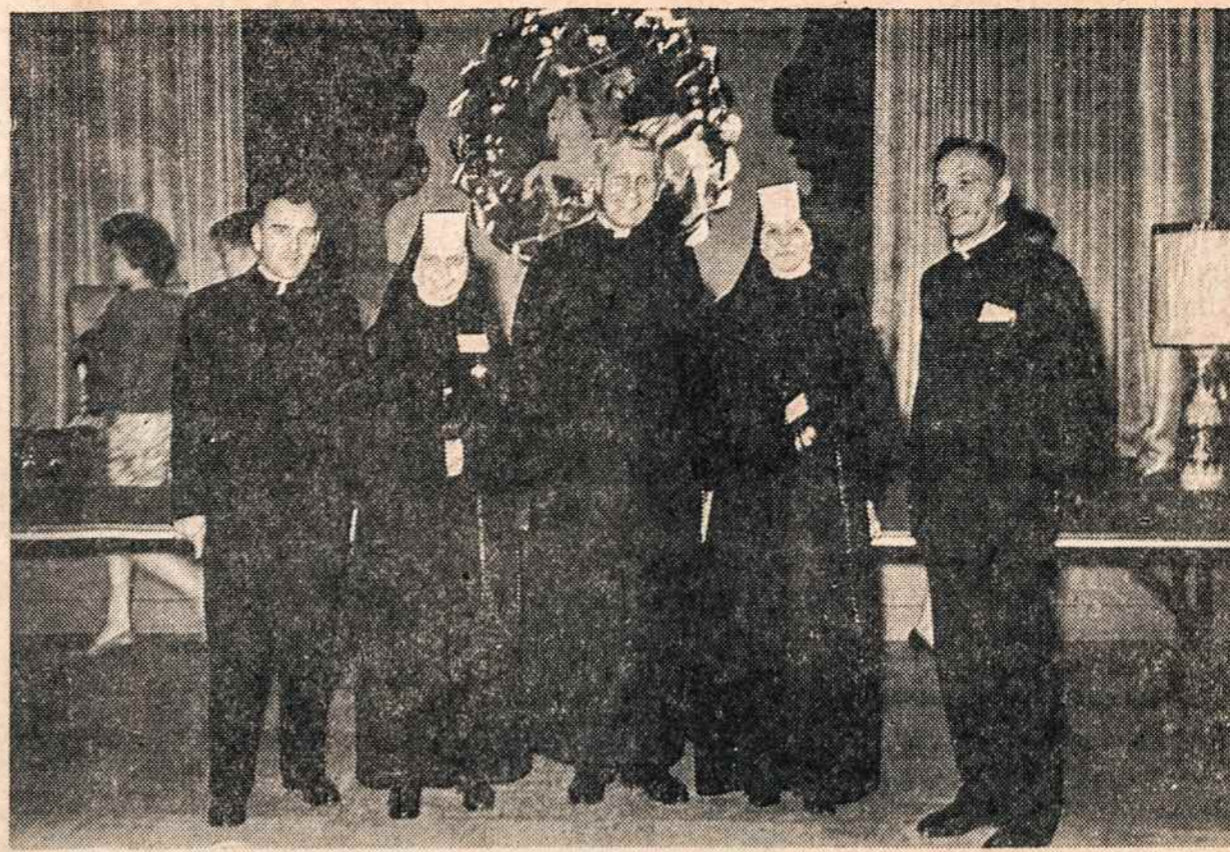
1941 m. vasarą Lietuva ir pasaulis per Kauno radiją patyrė apie Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą iš tos gimnazijos auklėtinio, dabar čikaigišio L. Prapuolenio lūpų.

Toji gimnazija davė Lietuvai daug įvairaus pašaukimo ir profesijų žmonių. Ji davė ir išėivijai Amerikoje garbingų vadų. Daugelio šios šalies lietuviškų laikraščių redakcijose, buvo ir tebėra tos gimnazijos auklėtiniai. Žodžiu, per tą gimnaziją į žmones išėjo garbingų ir taurių tautiečių.

Tat, didinga mūsų Mariampolė Alma ir savo garbe ir kančia. Džiugu, kad šį jubiliejų minint svetur, gyvai plaka mūsų Almai jos auklėtinų širdys.

Mes giliai dėkingi šiam jubiliejui ruošti komitetui už šaunią iniciatyvą ir didelį triušą šį minėjimą praveisti. Mums džiugu, kad savo tarpe turime jubiliejinės gimnazijos buvusių mokytojų. Mes užjaučiame juos gyvenimo saulėleidyje "be Tėvynės brangios" ir nuosirdžiai linkime jiems ilgiausių metų. Mes šiandien viena, didžiulė šeima, linkime Tėvynei ir savo Almai laisvės ir greito prisikėlimo.

Buvo pradžia, bus ir galas tironijos. Ir vėl prašvies pradžia laisvų Tėvynėje dienų. Tos vilties mums niekas neišplės.

ATHOL, MASS., balandžio 21 buvo susirinkęs Lietuvos vyčių jaunimo ratelis su savo vadovais. Iš k. į d. kun. A. Jankūnas iš Lawrence, Mass., sesuo Angelė iš So. Bostono, kleb. kun. J. Jutkevičius iš Athol, Mass., sesuo Andrėja iš Bostono ir kun. V. Martinkus iš Providence, R. I.

LIET. BENDRUOMENĖS DARBAI IR RŪPESČIAI

Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba, vadovaujama pirm. J. Jasaičio, gausiuose savo posėdžiose vis ieško naujų priemonių ir būdų, kaip geriau įjudinti mūsų kultūrinę veiklą ir apskritai lietuviškąjį darbą. Daug kas yra padaryta ir daug kas daroma.

Štai, yra praveistas antrasis Kultūros kongresas, kuris buvo numatytas dar praėjusios Centro Valdybos. Surengtas lietuviškos muzikos koncertas, atsiėjęs C. Valdybai apie 1000 dol. Sudaryta komisija ir paskirti pinigai lietuvių liaudies dainų rinkinei fortepijonu mokytis skambinti. Komisiją sudaro muzikai Al. Jakubėnas, J. Zdanis ir Algis Šimkus. Rūpinasi trečiajai dainų šventei repertuaru. Kantatai parašyti ieškoma autoriaus. Su visu uolumu ruošiamasi tautinių šokių šventei Chicagoje liepos 7.

Atskiriem uždaviniam Centro Valdyba turi kultūros fondą, švietimo tarybą, informacijos komisiją. Kultūros fondas leidžia žurnalą Gimtąją Kalbą, ruošia spaudai tretįjį Aleksandryno tomą (antrasis jau išėjęs), išleido vadovėlį "Ten kur Nemunas banguoja, pasaką — "Gulbė — karaliaus pati". Kultūros fondui vadovauja kun.

St. Santaras. Švietimo taryba rūpinasi lituanistinėmis mokyklomis ir jų programomis; vadovauja J. Ignatonis. Informacijos komisija, skirta kitataučiam informuoti apie politinę Lietuvos padėtį, vadovaujama L. Prapuolenio.

Centro Valdyba palaiko ryšius su 72 vienetais — apygardų ir apylinkių valdybom. Centrinė apylinkė apima atskirai gyvenančius lietuvius; narių turi per 200, pirmininkauja adv. R. Skipitis.

Centro Valdybai sudaro didelį rūpestį Pasaulio Lietuvių Archyvas. Jis laikinai priglausta privačiam bute, netinkamoje ir nesaugioje patalpoje, už kurias vis tiek reikia mėnesiui

U. P. mokėti po 100 dol. Ieškoma macenato, kuris sutiktų archyvuvi parūpinti specialias patalpas. Archyvas būtų pavadintas jo vardu, o lietuvių tautai būtų sukurtas prasmingas paminklas. Prašome tuo reikalu rašyti išdininkui Zigmui Dailidkai, (921 So. Sairfield Ave., Chicago 29, Ill).

Lietuvių Bendruomenės dideliu darbu, kurių tik dalis čia išvardinta, nepakanka tik solidarumo mokesčio, kurį taip pat ne visi sumoka. Centro Valdyba yra paskelbusi vąjį — "Išlikimui ir laisvei". Prašoma to reikalo neužmiršti, parinkti aukų ir jas siųsti aukščiau nurodytu išdininko adresu.

IŠ VISUR

— Lietuvoje, kaip rašo kun. V. Sarka iš Vokietijos, apie Velykas buvo įšventinta 18 lietuvių kunigų ir 3 latviai. Dunkšto bažnyčioje, Vilniaus krašte, per Velykas buvo trys primicijos: kun. Igno Jakučio, kun. Vlodo Černiausko ir kun. Broniaus Jauros.

— Dr. Petras Tonkūnas, veterano ligoninės gydytojas Chicagoje, išvyko į tarptautinę psichiatrų konferenciją Japonijoje, Tokyos mieste.

— Dainavos jaunimo stovyklai po 100 dolerių paaukėjo dr. V. Zymantas ir dr. R. A. Gineitis.

— Jonui Metulioniui, buvusiam Vliko ir Pasaulių Lietuvių Bendruomenės pirmininkui, lietuvių katalikų visuomenės žymiam veikėjui, gyvenančiam Toronte, Kanadoje, ruošiamos pagerbtuvės birželio 1 ryšium su jo visuomeninės veiklos 50 metų sukaktimi.

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kongresas, antrasis, šiemet renkasi Toronte, Kanadoje, rugpjūčio 29 — rugsėjo 1.

— Kpt. J.K. Valiūnas šaudymo varžybose Vokietijoje, laimėjo pirmąją ir antrąją vietą. Pirmąją vietą — oro pistoletų varžybose, antrą — normaliais pistoletais.

— Valerijai Čekauskieni Grinkevičiūtei, kuri gyvena vakarų Vokietijoje, Pinneberge, vakarų Berlyno burmistras Willy Brandt išreiškė padėką. Ji lankėsi vakarų Berlyne ir lietuvių spaudoje išpuodingai aprašė bolševikinę "gėdos sieną" Berlyne.

— Vokietijos lietuvių suvažiavimas bus Vasario 16 gimnazijos namuose, Huetttenfelde, birželio 22. Suvažiavimo metu bus prisimintas Lietuvos sukilimas prieš rusus 1863 m.

LAIŠKAS MOTINAI

Brangioji Mama:

Vakar su klases draugais buvome išvažiavę į gamtą. Buvo vėsi, bet labai graži diena. Dainos ir juokai mus lydėjo lyg šešėliai. Maloni aplinka mus džiugino ir gaivino.

Ziema jau arti, ir aš beedidama ieškau nukritusių lapų. Bet, tiesa, jų čia nebus nors ir šalčiausioji žiemos. Čia gi tropiška šalis! Čia amžinai žaliuoja palmės, bananai, paparčiai ir nesuskaitomų rūšių medžiai. Atsilieku nuo draugų ir pasuku į siaurą takelį, išgirdus vandens šnerėjimą ir bandydama surasti, iš kur jis ateina. Štai, atrandu! Upelytis bėga ir vilioja pasiklausti, ką jis sėka.

Aplinkui žydi šimtų šimtų meilučių, ir jie man primena Tave. Tos mažos gėlytės primena Tave, nes jos yra tokios švelnios, kaip Tavo rankos ir tokios ramios, kaip Tavo akys. Stebiuos, prisimenu ir ilgiaus. Mano vaizduotė iš naujo esu vaikas. Tavo švelnus balsas man seka svajonių pasakas. Tavo lūpos mane bučiuoja, Tavo rankos mane glosto, Tavo žodžiai mane guodžia.

Gaili ašara nurieda, tyliai nusinešdama dalelę skausmo, kuri jaučiu būdama toli nuo Tavęs.

Mamyte, neužilgo minėsime Motinos dieną. Ji man bus lūdna ir tuščia, nes nebūsi čia prie manęs. Negalėsiu Tau įteikti puokštės gėlių, negalėsiu Tave apkabinti, negalėsiu Tave matyti.

Tačiau, kaip diena pavakaryje pasitinka beartėjančią nak-

— Sol. Jonas Vėznelis iš Chicago birželio 8 atvyksta į New Yorką, Waldorf - Astoria viešbutyje dainuos karaliaus Mindaugo minėjime. Minėjimas įvyksta Ateitininkų Federacijos nepaprastosios konferencijos metu.

tį, taip ir mūsų mintys susitelks maldoje, ir jų niekas negalės atskirti, nes jos bus aukščiau už žmones, aukščiau už gamtą. Jos bus arti dangaus, kur nėra išsiskyrimo.

Tave bučiuoja Tavo pasiilgusi

Dukrelė

Brazilija, Sao Paulo

1963 gegužės 3

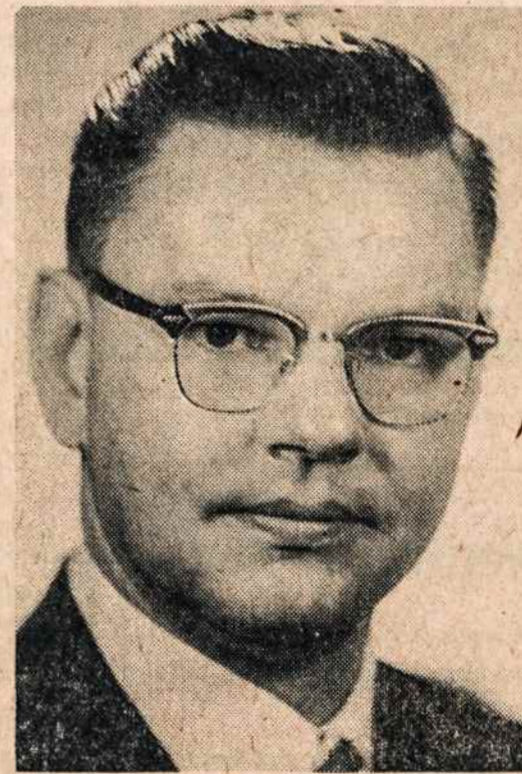
JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS Centro valdyba. Iš k. į d. kun. St. Santaras — vicepirm. ir Kultūros Fondo pirm., V. Adamkavičius — vicepirm. ir jaunimo vadas, A. Kėzelis — teisinis patarėjas, J. Jasaitis — pirm., K. Januška — sekretorius, Z. Dailitka — izd. Trūksta J. Ignatonio, nario švietimo reikalams ir švietimo Tarybos pirm. Nuotr. V. Noreikos.

VASAROS ATOSTOGOS ir BERNIUKŲ STOVYKLA PRIE ATLANTO

- Vasaros karščiai, miestų dulkės ir bendras nuovargis vilioja poilsio ieškančius žmones vykti į atostogų kraštą — Maine. Į pranciškonų vedamą vasarvietę suplaukia daug lietuvių pavasaroti, pasimatyti su kitais draugais bei pažįstamais.
- Prašome iš anksto rezervuoti kambarius adresu —

- Stovykla veiks nuo birželio 28 iki rugpjūčio 2
- Berniukai priimami nuo 8 iki 15 metų
- Vadovauja dvi vyrai
- Visi lietuvių berniukai yra kviečiami atsigavinti dvasia ir kūnu religinėje ir patriotinėje dvasioje.
- Prie stovyklos didelis maudymosi baseinas su maloniai šiltu jūros vandeniu.

Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine — Tel. 207 WOrth 7-2011

PETRAS BIZINAUSKAS

gina keturius vaikus. Žmona labai gerai kalba lietuviškai.

Siemet jis surežisavo "Penzano piratų" operetės pastatymą. Praeitais metais pastatė Gilbert ir Sullivan operetę "Mikado", buvo trys spektak-

— Ona Šimaitė, gyvenanti pastoviai Vokietijoje, dabar vieši Izraelio valstybėje, kur ji buvo pagerbta, kaip žydų tautos gelbėtoje ir jai pasiūlyta Izraelyje pasilikti. Jinai vokiečių nacių okupacijos metu Lietuvoje, Vilniuje, išgelbėjo 100 žydų vaikų. Vokiečių nacių už tai buvo pasodinta kacetan, bet išliko gyva.

liai, ir pelno 1000 dol. paskyrė Brocktono seselių vienuolyno statybai. Siemet mano apie tiek pat paskirti tam pačiam tikslui.

Miela pasidžiaugti šiuo medaliu ir šiuo atžymėjimu. Nuo savęs dar norėčiau pridėti, kad statydamas operetes, neužmirštų ir lietuviškų veikalų.

M. Kas.

Balfo vakaras

Balfo 72 skyrius Brocktone rengia pobūvį-vakariene gegužės 18, šeštadienį, Sandaros salėje. Vakariene prasidės 6:30 val. vak. Bus labai skanių, namie gamintų valgių, ir smagi meninė programa. Ją išpildys mažai dar girdėtas mūsų mažųjų oktetas. Po vakarienos bus galima pasiūkti, gres orkestras. Pelnas skiriamas Balfo šalpai.

Nepagalėkime laiko ir poros dolerių ateiti ir paremti kilnius Balfo tikslus — sušelpiti savuosius brolius ir seseris, esančius varge.

Visus maloniai kviečia Balfo skyriaus valdyba, kuriai jau daugelį metų vadovauja energingas pirmininkas Mykolas Gofensas. Paremkime jo ir valdybos pasiūlymą.

G.

MALDAKNYGE

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

PREL. PR. JURO

Pataisytas III leidimas

Išleido Tėvai Pranciškonai

640 pusl. Kaina 4 dol. Labai

patraukli. Jnka kaip dovana

visokiomis progomis. Gauna-

ma pas knygu platintojus ar

leidėjus adresu: —

FRANCISCAN FATHERS

DARBININKAS

910 Willoughby Avenue

Brooklyn 21, N. Y.

Janinos Pakštienės atviras laiškas

Praėjo jau tiek daug laiko, o vis dar neturiu žinios, kaip yra su mano vyro pinigais? Kokios sąskaitos yra apmokėtos? Kas paliko iš palikimo. Advokatai iš Steubenville per visą eilę mėnesių man nedavė jokio atsakymo, arba jie buvo nieko nesakantys. Pav., 1963 balandžio 25 advokatas A. Horkan rašo:

"Dear Mrs. Pakstas: I have not been able to get through Mr. Anglin as yet. I finally spoke to his secretary, who said that the only thing she knew about it was that he had not collected the money from Mr. Corabi. She promised that she would have him call Corabi yesterday and then have him contact me. If I hear anything, I will let you know."

Ir iš to paskutiniojo rašto matosi atsakymas ne konkretus, neaiškus.

Esu bejėgė, nemoku kalbos ir man niekas nepadedą. Kas kontroliuoja sąskaitas? Kas seka advokatų veiklą? Kur yra žmonos dalis, kurią ji turėjo

gauti pagal įstatymą? Ji buvo mano paaukota raštams išleisti. Kur dingę pinigai?

Atrodo, kad tam reikalui būtina savųjų juristų komisija, kuri turėtų pasiteirauti ir patikrinti, su kuria skaitytusi advokatas Steubenvilleje, Samuel Corabi. Juo labiau, kad jis niekada nebuvo joks draugas mano vyro (kaip kad buvo spaudoje minėta), niekad neperžengęs mūsų namų slenkščio. Jis buvo oficialus asmuo, į kurį kreipdavosi mano vyras juridiniais klausimais.

Sueina jau treji metai nuo mirties a.a. mano vyro. Jo kapas be kryžiaus, be jokio katalikiško ženklo. Skaudu man prisiminti, kaip lengva man buvo sutvarkyti kapą Kolumbijoje, gal dėl to, kad buvau viena... Ir kokia nelemtis vis dar neleidžia iki šiandien išeiti iš teisminės painiavos čionai... Niekam negaliu priekaištauti, nei visuomenei, nei organizacijoms, kurioms visą savo gyvenimą pašventė jų vadas, prof. K. Pakštas.

Gardner, Mass.

Balandžio 25, aprūpinta šv. sakramentais, po ilgos ligos mirė Emilija Vyšniauskienė — Vyšniauskaitė, 69 metų. Buvo gimusi Kudžionių kaime, Kėdainių šv. Jurgio parapijoje. Gardner, Mass., išgyveno 45 metus.

Paliko vyrą Juozą, dukrą Budrikiene, 3 sūnus — Antaną, Bronių ir Vincą ir seserį Gudanaitiene Lietuvoje.

Palaidota su mišiomis iš Šv. Jėzaus Širdies bažnyčios. Mišias aukėjo kun. Jonas Liubauskas. Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių.

H. W. MALE - FEMALE

Housekeeper — English Speaking Cook. Cleaning. Laundry. For business couple. No children. East 60's. 4 1/2 room apartment in new building with dishwasher, washing machine, air conditioning. We pay your social security. You will have your summer vacation with pay! Mon. to Sat. 1:00 P.M. to after dinner. Sleep out. \$45 per week. Call all day Sunday. Call after 8:00 P.M. Mon., Tues., Wed. Call UN 1-2855.

MARQUETTE PARKO ansamblio Chicagoje šokėjai išpildo Gyvatara. Sokius parengė mokyt. Aldona Martienė. Nuotr. Z. Degučio.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumertą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratęsti prenumeratą 1963 metams.

Vardas ir pavardė

Adresas

Prašau siuntinėti Darbininką 12 mėnesių už \$5.00 (pažįstamui, neturtingiems, ligoniam)

Vardas ir pavardė

Adresas

Siunčiu: už prenumeratą \$....., aukų \$....., Viso \$.....

(Data)

(Parašas)

JAUNIEJI LIETUVOS VYČIAI balandžio 28, savo suvažiavimo metu, Newark'e vaidina Vytauto pabėgimą kalėjimo. Nuotr. V. Maželis.

DŽUKIJA GAUSI ISTORINĖM VIETOVĖM

JONAS MISKINIS

Apie Džukijos praeitį byloja ne tik buvusios senovės sodybos, akmenys, žalvario radiniai bet ir piliakalniai, alkavietės ir milžinkapiai. Tokių istorinių liekanų labai gausu.

Piliakalniai supilti žiloj senovėj, dar akmenų amžiaus galyne. Kai kuriuose iš jų būta gyvenamųjų vietovių, tačiau svarbiausias jų uždavinys — gintis nuo priešų.

Vėlyvesni laikų piliakalniai žymiai didesni. Jų šlaitai nukasti stačiai, aplinkui juos yra užsilikę pylimo žymiai. Tokie piliakalniai stūks aukštesse vietovėse, arti vandenių — upių bei ežerų. Tokiuose piliakalniuose randama akmenis amžiaus kultūros žymių.

Nemuno grandinė
Abipus Nemuno krantų, piliakalnių yra visa grandinė. Atrodo, kad jie turėję senovės laikais didelės strateginės reikšmės. Tokių piliakalnių viršūnėse būdavo sargybos, kurios, pastebėjusios priešą, duodavo žinią kitoms pilims. Stipresni vyrai bėgdavo į pilį gintis, silpnesnieji, moterys ir vaikai, lydavo į girių tankynes.

Džukijoje yra ir tokių piliakalnių prie kurių iš trijų pusių nebuvo galima prieiti. Tokie piliakalniai būdavo apkasami pylimu, tarp kalno ir pylimo eidavo gilūs griovys, į kurį galima būdavo ir vandens prileisti. Viršū dar aptverdavo stačia rastų tvora. Ir jau tokioj vietoj statydavo pilies trobesius. Iš tokios pilies per balą eidavo siauri, vingiuoti, akmenimis grįsti keliai. Jie būdavo apaugę žole arba apsemti vandeniu, ir tik vietos gyventojai juos žinodavo. Priešas negalėdavo pasinaudoti.

Liškiaus piliakalnis
Liškiaus — nedidelis bažnytkaimis, prisiglaudęs prie kairiojo Nemuno kranto. Vieta ir apylinkės labai gražios. Prie Nemuno stūks piliakalnis su pilies liekanomis. Gerai yra užsilikę paslaptiniai didžiuliai akmenimis išmūryti, į požemius vedą urvai. Pavasarį, o taip pat ir po didelių liūčių pilies akmenys grūva, slenka pakrantėn. Nuostabu, kad senovėje lietuviai primityviu būdu sugėdavo tokius didelius akmenis sumūryti į aukštą pilį. Prie piliakalnio randama įvairių senovės liekanų — pinigų, ginklų ir daug molinių šukių su lietuviškais ornamentais.

Garsioji Merkinės pilis
Merkinė-Dainavos krašto sostinė. Krėvė-Mickevičius šią pilį vaizduoja taip:

"Ten, kur sriaunus Merkys, bėgdamas, tekėdamas per žalias pievas, per alksnykus, krūmuotus šlaitus, plukdo savo tyrų vandenį platum Nemunėlin, yra ten aukštas kalnas, visų kalnų aukščiausias, o ant to kalno tvirta pilis, garsi Merkinė, visu

tuva kryžuočiai, lietuviai kaudavosi ligi paskutinio. O jei matydavo, kad nebeįstvers, geriau žūdavo, negu pasiduodavo vergijon. Pasakojama, kad čia, Pilenuose, 1336 metais su savo vyras kovėsi kunigaikštis Margeiris. Sukrovė laužą, kuriame visi ir žuvo. Priešas, užėmęs pilį, nerado nė vieno gyvo kario.

Alkavietės
Alkavietės — tai tokios vietos, kurios senovėje buvo skirtos tikybos reikalams. Mat, džukai senovėje irgi būvę gamtos jėgų garbintojai. Jiems tada rodesi, kad visa gamta yra pilna slaptų, galingų, nesuprantamų jėgų. O tos jėgos kur kas galingesnės už žmogų. Vienos — geros, teikia žmogui palaimos bei džiaugsmo; kitos — piktos, reiškiančios mirtį ir visokias nelaimes.

Saulė linksmai šviečia, šildo ir gaivina visą gyvį, o perkūnas baisiai trunkosi, blykys žaibas. Tai mirties pranašas. Todėl saulė, mūsų senolių manymu, buvo gerosios jėgos reiškičia, dievo dukra, perkūnas rusėjonis. Džukai, kaip ir visi kiti senovės lietuviai, laikydavo dievybėmis saulę, mėnulį, žvaigždes ir kitokius gamtos reiškinius. Visa gamta jiems rodėsi turinti dvasią, sielą; jie tai gamtai meldavosi. Labiausiai garbindavo ugnį.

Džukijoje alkaviečių gan daug. Dažniausiai ežero salelės arba atskiri kalneliai ir nedideli piliakalniai. Kalneliai buvo vadinami alkakalniais.

Milžinkapiai
Milžinkapiai džukai vadina tokias vietas, kur senų senovėje laidota žmonės. Milžinkapiai yra supilti iš žemių, įvairaus (nukelta į 7 psl.)

Piliakalnio viršūnė gana plati. Čia caro laikais buvo įsikūrę du "grytelininkai". Pasistatė mažas pirkeles, ramiai gyveno, vėliau piliakalnyje pradėjo sodyti daržoves. Toks ūkininkavimas piliakalniui darė daug žalos. Lietuvos nepriklausomybės metais tie piliakalnio naujakučiai buvo iškelti kitur.

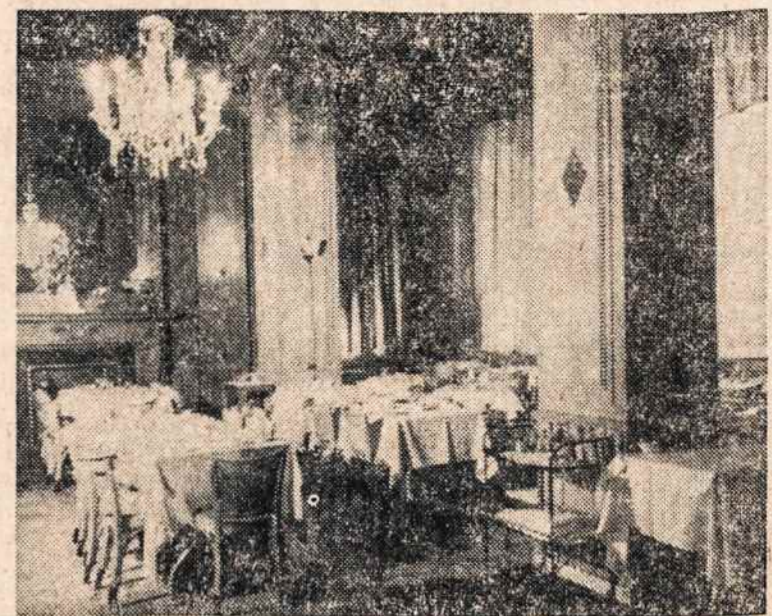
Margio kalnas turi didelės patriotinės reikšmės. Žinom, kad mūsų seneliai labai mylėjo laisvę. Kai pradėjo lankytis į Lie-

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928

GERI PIETOS IR VAKARIENE — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALE NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

Norite geros — meniškios fotografijos

PORTRETO, SEIMOS, VAIKU
įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobuvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums gerosis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacinth 7-4677

WINTER GARDEN TAVERN

Inc.

VYTAUTAS BELECKAS

Savininkas

1883 MADISON STREET

BROOKLYN 27, N. Y.

(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėm ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam

Salėje gali tilpti 100 dalyvių

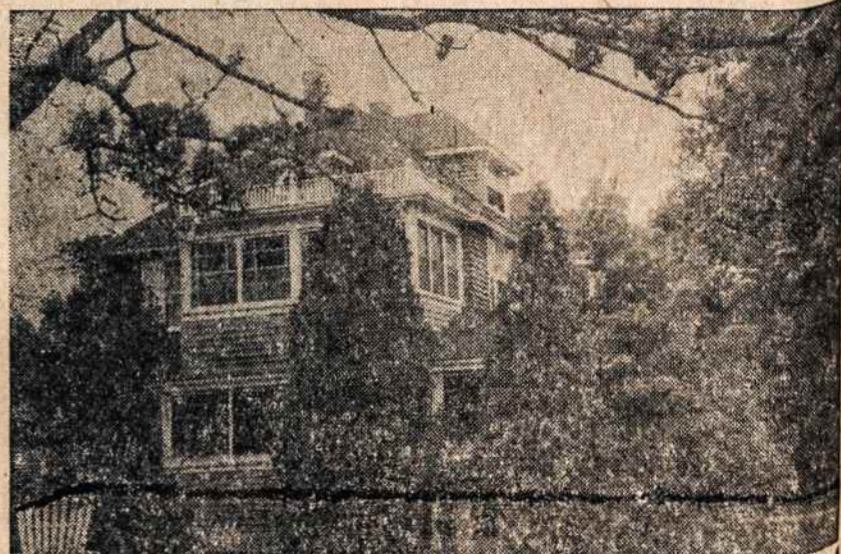
REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

Garsiam Cape Cod — Osterville, Mass., kurorte prie atviro Atlanto, Long-Beach plažo, pušų pavėsyje, gražioje lietuviškoje vasarvietėje JANSONŲ VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.

Tel. 428-8425

Įstaiginga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akru puršynas - parkas • Šiltos Golfstromo srovės, atviras jūros plažas 5 min. pėsčiom • Raml aplinkuma, daug vietos polštui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

ATIDAROMA NUO BIRZELIO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. ED ir MARJA JANSONAI

visus maloniai kviečia atvykti. — Iš anksto kreiptis:

ED JANSONAS

15 Rosedale St., Boston 24, Mass. — Telef. 268-5999

arba nuo birželio 15:

Audrone - Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.

MERKINĖS miesto ribos stulpas.

CIRKO artistas New Yorke. Remiasi tik vienu pirštu. Nuotr. V. Maželio.

KAIP BUVO NUGALĖTI VAKARAI?

FILMAS

Prieš dešimtį metų filmuojant trimis skirtingais objektyvais, plačioms žiūrovų masėms buvo patiekta nauja filmų rūšis — Cinerama. Tokios rūšies filmai daugiausia supažindavo su įvairiomis geografinėmis vietovėmis ir vaizdais. Ypač kelionių pobūdžio filmai teikdavo publikai smagumo, nes rodė, kad žiūrovai kartu skrenda, važiuoja pakalnėmis, įsibėgėję su vežimukais ir p. Priešpaskutiniam šio žanro filme, patiekiant trejetą Brolių Grimų pasakų, buvo bandyta įvesti ir keletas artistų.

Naujasis Cineramos kūrinys "How the West Was Won" yra tris valandas trunkantis (įskaitant ir pertrauką), užsibrėžęs pavaizduoti Amerikos Vakarų gyvenimą tarp 1839-1889 metų. Filme rodomas trijų kartų gyvenimas, atskirus įvykius jungiant istoriniu komentaru, kurį pasakoja Spencer Tracy.

Siame filme glaudžiai sujungta penki skirtingi epizodai, būdingi vadinamam vakarietiškiems filmams: naujakurių kelionė Erie kanalu Ohio slėnyje, kelionė dengtais vežimais per dykumas Kalifornijos link, civilinis karas, geležinkelio tiesimas per indėnų apgyventas prerijs ir traukinio užpuolimas. Netruksta, žinoma, smulkesnių "cow-boy'iško" gyvenimo scenų: paupio piratai, ūkininkų gyvenimas Ohio valstybėje, kovos su indėnais, aukso kasyklos Kalifornijoje, jaučių bufalų medžioklė ir t.t. Iš visų pavaizduotų įvykių daugumą publikos didžiausią įspūdį palieka įerzintos bufalų bandos paniškas bėgimas ir kova su banditais važiuojančiame ir beirstančiame traukinyje. Tiek vienai, tiek kitai scenai pasiūgus, jaučiamas susidariusios įtampos mūšio atoslūgis.

me ir šaukėme Perkūną, kad duotų mums žmoniškesnį karalių. Kas iš to rasto? Tyso pelkėje kaip negyvas. Perkūnas, nusijuokė ir pasakė, kad mus reikėtų nubausti. Bet jis nebausias tik duosias tokį karalių, kokio mes norime. Ir davė mums karaliumi gandrą! Jis buvo toks iškilmingas, tas mūsų tikrasis karalius, kad pats mūsų negaudė, o tik pasiūgė virėją ir šis išnešė tris varles.

Ačiū jam, kad aš nebuvau viena iš tų varlių. Bet aš taip supykau, kad prašiau peilio

Remdamiesi James R. Webb dvejus metus ruoštu tekstu, šio filmo atskirus epizodus režisavo Henry Hathaway, John Ford ir George Marshall. Pūki muzika sukurta Alfredo Newman, kurs jau 5 kartus laimėjo Oscaro premiją.

Spalvota fotografija verta didžiausio pagyrimo. Daug scenų nufilmuota tokiose vietovėse, kur niekad dar nebuvo bandyta nugabenti filmavimo prietaisų. Tikrai fotografams pavyko išvengti bet kokių moderniosios civilizacijos pėdsakų, sudarant autentiškesnį ir vaizduojamą laikotarpį artimesnį vaizdą. Vien dėl tų puikių gamtovaizdžių apsimoka šio filmo pažiūrėti. 146 laipsnių ekrane dar tebėra žymu trijų skirtingų dalių sujungimo linijos, nors daug mažiau negu anksčiau šio metodo filmuose. Jungiančios linijos beveik nepastebimos tamsesnio fono scenose.

Be Spencer Tracy, kurį tik girdime, masinėse scenose matome gausiai pirmaeilį artistų: Carroll Baker, Walter Brennan, Lee J. Cobb, Henry Fonda, Carolyn Jones, Gregory Peck, Robert Preston, Debbie Reynolds, James Stewart, John Wayne, Richard Widmark ir t.t.

Filmas tikrai gali būti rekomenduojamas visiems šeimos nariams.

Kornelijus Bučmys, O.F.M.

Dainava...

(atkelta iš 6 psl.)

didumo ir pavidalo; kartais sudėti iš akmenų ant sudegintų ir retai nedegintų lavonų.

Vietomis milžinkapiai yra apaugę dideliais medžiais, Lietuvos nepriklausomybės metais, gerinant vieškelius ir tiesiant naujus kelius, kasant žvyrų, daug kur buvo paliesti milžinkapiai, kuriuose bu sudegintų lavonų buvo rasta kariškų senoviškių ginklų: iečių, žalvarinių sagčių, apyrankių ir kitokių puošmenų. Rastieji daiktai buvo saugojami Alytaus dūkų muziejuje, kuriame buvo gausus ir įdomus proistorijos skyrius.

piauti gandrui. Nepasi s e kė. Gandras atsikėlė tuo laiku, kai aš jį norėjau piauti. Gaile, kad nespejau. Ir šiandien jis vis gauda dar mus, varles.

Tai, va, ir jums papasakojau, kaip mes gavome gandrą karaliumi.

Rasa Navickaitė

PASAKA APIE KARALIŲ GANDRĄ

Iš New Yorke Marijos Pečkauskaitės Moksleivių Aiteininkų veiklos.

Balandžio 21 mūsų kuopa su ruošė margučių ritinėjimą Apreiškimo parapijos mokyklos kieme. Prisirinko daug moksleivių ateitininkų ir jų svečių. Jaunučių buvo daugiau negu vyresniųjų. Jaunučiai ritinėjo gana tvarkingai. Tik tai vienas kiaušinis sudužo. Tik tai klank! ir nebėra. Jaunučiam nepritinka per daug girtis, bet šį kartą galima sakyti, kad mūsų grupė daug geriau ritinėjo, negu vyresnioji. Kai pradėjo ritinėti moksleiviai, tai visa žemė pageltonavo. Matyti, kad kai kurie jų margučiai buvo skysti.

Negalėjome, kaip reikia, užbaigti ritinėjimą. Mat mes, varlės, užsimanėme karalių rinkti. Matyti, kad ne tik žmonės, bet ir varlės turi karalius. Čia ne pasaka, o tikras atsitikimas. Aš žinau — aš pati varlė. Tai, va, aš jums papasakosiu, kaip mes gavome gandrą karaliumi.

Vieną kartą seniai, labai seniai buvo daugybė varlių. Jos kurkė be tvarkos — kada reikia ir kada nereikia. Užtat, panoro turėti karalių, kad sutvarkytų. Matyt, mūsų gyvenimas buvo visai išėjęs iš vėžių. Viena iš varlių pasisekė, kad mūsų gyvenimas yra kaip pelkėje. Aš su tuo sutikau.

Ir taip mes prisišaukėme dievaitį Perkūną, kad mums duotų karalių. Bet jis labai negražiai su mumis pasielgė. Jis davė mums rąstą vietoje karalius. Tada mes balsiai kurkė-

MOTERŲ SĄJUNGOS suvažiavimo Brooklyne Apreiškimo parapijos salėje balandžio 21 po vaidinimo "Varlių karalius". Iš k. į d. O. Kubilienė, E. Sandanavičienė, A. Radzivanienė ir Norvilienė su dukrele Danute. Nuotr. P. Ažuoluo

T. T. PRANCIŠKONŲ ORGANIZUOJAMA PIRMOJI

PAVASARIO EKSKURSIJA

Birželio - June 15-16

į Buffalo garsią stebuklais Marijos šventovę NIAGARA FALLS, ST. CATHERINES, ONT., CANADA Keliuotai iš Brooklyno išvyksta birželio 15 po 6:30 val. miščių pranciškonų koplyčioje — 680 Bushwick Ave. Kelionė ir nakvynė viešbutyje su vakariene asmeniui \$28.00. Gautas labai patogus autobusas. Dar yra laisvų vietų. Kelionės reikalais kreiptis į DARBININKO ADMINISTRACIJĄ 910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y. GLenmore 5-7281 • vakarais GL 5-7068

RESTAURANTS

AMBASSADOR Centrally located in Sunnyside. Quality Catering, excellent food and service. Weddings - Bridal Showers, Dances, Communion Breakfasts and all occasions — by expert staff. From 30 to 300. Air Conditioned. ST 6-9324 — Joe, or Fred Simone, 47-03 Queens Blvd., Sunnyside.

JANE DAVIES RESTAURANT

(Since 1929)

"American Food as American as Apple Pie" — 145 W. 55th Street, N. Y. (at 7th Ave.) — CI 7-0176. Luncheons from \$1.35 - Dinners from \$2.25.

RESTAURANTS

THE CARLISLE RESTAURANT

The Finest Cuisine served courteously in smart sophisticated surroundings. Full course dinner from \$3.95 for adults; special menu for children. Plenty of free parking. For reservations call HU 8-2220 — Ask for your Genial Host Joe Pileggi, Sunnyside.

DISPLAY

TOM CASEY

ROOFING & WATERPROOFING Roofing Repairs

Special Consideration to Religious Groups. Call after 5 P.M. EV 4-5550 131 Keap St., Brooklyn 11, N. Y.

DISPLAY

CARL W. HAGMAN

PAPER CUTTERS
Sold — Bought — Repaired
59 Cliff Street, N. Y. C. 38, N. Y.
RE 2-2981

AAA EXPERT PAPERHANGER
\$1.25 per roll minimum \$10.00
All work guaranteed. Special consideration to Religious groups. — PETE LABA, 2117 Vyse Avenue, Bronx, N. Y. WE 3-4939

J. J. BOLL CUSTOM HOUSE BROKERS
International Air Freight Specialists
New York International Airport
Jamaica 30, L.I. N.Y.
OLympia 6-5810

P & G QUALITY FRENCH DRY CLEANERS
3 Hour Service "In Our Plant"
Free Pick-up and Delivery
Specializing in WEDDING GOWNS
916 El 233rd Street, Bronx, N. Y.
OL 5-9420

NORTHERN AIR CONDITIONING SPRING SPECIAL
Clean Unit - Oil Motor, Service or Change Filters, Check Cooling, Reset and check Thermostat. Reseal window opening.
\$7.95 TA 7-5454

Below List NUTRI BIO Vitamin & Mineral Supplement. Regular Six Month Supply which sells for \$24.00 now only \$12.95 (delivered). Money back guarantee. Send check or money order, no COD's P. Torregrossa 479 Washington St., New York 13, N. Y. — WA 5-8989.

GEORGE A. MILO A-1 PIANO TUNING
IF YOU WANT THE BEST
CALL HO 8-2493
221-13 106th Avenue
Queens Village

IMPROVED REFRIGERATION CO. INC.
511 Kings Highway, Brooklyn. Refrigeration Repair Service, Washers and Air Conditioners. Fast Home Service on all makes. — All work guaranteed. Special consideration to Religious Groups. Call NI 5-4232.

SUZANNE'S THE QUALITY APPAREL SHOP
for Infants - Teens - Children - Juniors. New Shop for Teen Juniors Prom and Graduation Dresses, Official Camp Outfitters. — 24 West Fordham Rd., Bronx, N.Y. FO 7-6939

ATLANTIC ORGAN SERVICE CO.
SALES - SERVICE - DESIGN - MAINTENANCE. Pipe and Electronic Organs, Chimes and Sound System. — Call IN 2-2359. Special Consideration to Religious Groups.

Sacred Heart of Mary Camp for Girls 5 to 12 Sag Harbor, L.I., N.Y. Season July 7 - August 17 \$45 per week. All activities — swimming, dramatics, crafts, boating, volleyball, tennis, horseback riding. Write to Camp Directress, Sacred Heart of Mary Camp, Sag Harbor, Long Island, N. Y. SA 5-0087.

4 PC. BAND AVAILABLE FOR WEDDINGS, NITE CLUBS, COMMUNITY CENTERS, ORGANIZATIONS. Straight Salary or Percentage Basis. Special consideration to Religious Groups. Call Mr. Boyers, DA 8-0555

REAL ESTATE

Hempstead, West L. I. St. Thomas Parish. Custom built 8 room split level. Rear yard brook. Mother and daughter, 3 large bedrooms, Central Air - Conditioning, Hollywood tub, Vanity table, garbage disposal, wall oven, dishwasher, garage, automatic door, mahogany paneled den & trim throughout, Vinyl kitchen and den floor. Many extras. Beautiful place. Call 516 IV 1-0801 or N.Y.C. — WO 6-2080.

Huntington, L.I. St. Hugh Parish. Cape 10 yrs. old, corner plot, 2 bedrooms, separate dining rm, modern kitchen, all electric appliances, oil hot water heat, full basement, dormer, attic, garage, patio. Immaculate condition. Only \$20,000. Owner 516 - HA 7-4768.

New Hyde Park, L.I. \$21,990 reduced to \$21,500. Must sell immediately 7 rm Colonial, 3 bedrooms, large living rm, full dining rm and huge kitchen, full basement, detached 2 car garage. Holy Ghost or Notre Dame Parishes. Wonderful value. Owner. Call 516 HU 8-3358.

West Brighton - Silver Lake area. Our Lady of Good Council Parish. 4 bedrms, Cape Cod, 2 baths, finished basement, 50x100 plot, new storms & screens. Near everything. Must be seen to appreciate. Owner. Price \$23,000, immediate possession. Call SA 7-1930 — Owner.

Freeport, L.I. — Holy Redeemer Parish. BRICK RANCH 5 years old. 5 rooms, completely insulated attic; modern up to date kitchen, carpeted, garage; school bus. Asking \$19,900 FR 8-1284

Bethpage, L.I. St. James Parish — Special \$16,000, being transferred; 3 bedrm Ranch, excellent condition, enlarged kitchens, 12x26 living rm, aluminum storms & screens, fully insulated, att. garage, near everything. Must be seen. Owner. Extras. PE 6-5353.

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance

HAVEN REALTY

Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — Pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 9 val.; Sekmadieniais popiet 1-5 val. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

JUOZO IR IZABELE MISIŪNŲ RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausių rusies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno 103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Virginia 3-3544

SIDABRINIŲ VARPŲ KEPYKLA Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai šventėms vestuvėms ir pokyliams tortai DALLA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav. 36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y. Telefonas STagg 2-5938

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas 84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 9-5077 buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVE 340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. • Tel. STagg 2-4329 Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius — We take all orders special price for Weddings and Parties — Home-Made Bologna

Viešbutis NIDA, prie Atlanto, atdaras visus metus Asbury Park, N. J. • 7-tos ir Park Ave. kampe • Tel.: PR 4-7788 švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. — Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. P. ir C. MACIULIAI, savininkai

Mr. & Mrs. MATTHEW MAZEIKA
PARK FLORIST
Visokiomis progomis gėlės pristatomos
veitui — F.T.D.
80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 9-3112

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės
INSURANCE REAL ESTATE
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 19, N. Y.

HOLY LIGHT
BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ
RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION
B. KUČINSKAS, sav.
280 BOERUM ST., BROOKLYN 6, N. Y.
(212) GL 6-0200 Resid. Illinois 8-7118

PARK-HILL REALTY
REAL ESTATE & INSURANCE
84-17 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Virginia 3-1477
Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, skylių, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia užpildomi valstybinių mokesčių - taksu blankai. ALBERT F. PETERS - Petrauskas

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJIENOS

Lietuvių Veteranų S-gos ir LDK Birutės KMS draugijos narių visuotinis bendras susirinkimas įvyks gegužės 18 d. 7 v. v. Lietuvių Atletų Klubu salėje, 1332 Halsey St., Brooklyn. Pirm. J. Šlepetyz padarys pranešimą aktualiais organizaciniais reikalais, taip pat bus LVS ir LDK Birutės draugijos narių atskiri pasitarimai. Meninėje programoje rašytojai Leonardas Žitkevičius ir Vincas Jonikas skaitys savo naują kūrybą. Po susirinkimo — pobūvis ir kavutė. Veteranų valdyba kviečia visus šių organizacijų narius ir jų svečius.

LB Queens apylinkės visuotinis narių susirinkimas šaukiamas gegužės 17, penktadienį 7:30 v.v. Baltų Laisvės namuose, 131 East 70 Str., New York. Be apylinkės svarbių reikalų svarstymo, bus ir meninė dalis. Savo kūrybą skaitys Leonardas Žitkevičius, Dr. Henrikas Lukaševičius parodys filmą apie šio krašto gamtovaizdžius ir New Yorko lietuvių visuomeninį gyvenimą. Po susirinkimo — kavutė. Valdyba kviečia visus šios apylinkės lietuvius atsilankyti į susirinkimą.

Angelių Karalienės parapija šiemet mini 75 metų sukaktį. Sukakčiai atžymėti išleidžiama parapijos istorija, rugsėjo 22 rengiamas koncertas Bosserit viešbutyje, lapkričio 10 — pietūs tame pačiame viešbutyje.

Kun. J. Sernas, šv. Onos lietuvių parapijos klebonas Jersey City, birželio 2 mini 25 metų kunigystės sukaktį.

Maironio šeštadieninės mokyklos mokiniai per Lietuvos atsiminimų radijo valandėlę gegužės 4 atliko montažą, skirtą motinai pagerbti. Vadovavo mokytojas Alfonsas Samušis.

Lietuvos atsiminimų radijo koncertas bus šį sekmadienį, gegužės 19, Websterio salėje. (Plačiau žiūr. skelbimą šiame puslapyje).

A. A. TĖV. MODESTAS
STĖPAIČIS, O.F.M.

A.A. Tėvo Modesto Stepaičio, O.F.M., mirties metinių prisiminimui gegužės 18, šeštadienį 9 v. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje bus aukojamos mišios. Velionies draugai bei pažįstami maloniai kviečiami dalyvauti. Taip pat ir kituose pranciškonų vienuolynuose bus atlaikytos mišios už a.a. Modesto Stepaičio vėle. Kennebunkport, Maine, gegužės 17 d. 7 v.r., Greene, Maine, Toronte ir St. Catharines, Ont. Canada.

Aprėiškimo parapijos tretininkai gegužės 19, sekmadienį, 3 v. popiet, parapijos žemutinėje salėje ruošia metinę vakarienę.

Prel. J. Končius, Floridoje beieškodamas galimybių kurti lietuvišką sodybą prie St. Lucy's upės, buvo susižeidęs veidą ir savaitę gulėjo ligoninėje.

Įkurtas New Yorko vyrų choras. Pereitą sekmadienį gegužės 12 Atletų Klube, muz. V. Baltušaičio sukviesti, susirinko apie 20 dainos mėgėjų vyrų ir susitarė pradėti New Yorko lietuvių vyrų choro repetitijas. Sudarytas organizacinis komitetas: J. Remeza, K. Skabeika ir M. Ilgūnas. Chorui vadovaus muz. Vladas Baltrušaitis. Pirmoji repeticija bus gegužės 26, sekmadienį, 7 v.v. Atletų Klubu salėje, 1332 Halsey St. Brooklyn, N.Y. Dėl smulkesnių informacijų galima skambinti EV 4-3440.

Darbininkui paremti aukojo

J. Šereiva, New York, N.Y.
— 8 dol.

Po \$4: P. Bielskus, J. Obelienis, S. Valkavičius, E. Vitkus, Brooklyn, N.Y. O. Jankevičiūtė, New York, N.Y. Dr. A. Gylys, Kings Park, N.Y. A. Dimas, Middle Village, N.Y., A. Arlickas, S. Čerebiejus, Maspeth, N.Y., Dr. S. Petrauskas, Elizabeth N.J. B. Sabecky, Linden, N.J., A. Puzinas, Melrose, Mass, Kun. J.A. Kučingis, Los Angeles, Calif. K. Griganavičius, H. Waichicks, So. Boston, Mas... **Po 3.50** — M. Dumbles, T. Kančis, A. Garliauskienė, Brooklyn, N.Y.

Po 3: P. Ivaška, Elizabeth, N.J. V. Kiukys, Hillside, N. J. A. Dailidis, Hartford, Conn. J. Vaičiūnas, Chicago, Ill, J. Broko, Lawrence, Mass. C. Gabranas, Millinocket, Me.

Po 2: D. Normantas, S. Ruginis, P. Vance, Brooklyn, N. Y. K. Mitinas, Freemont Center, N.Y., V. Balalis, Baldwin, N.Y. M. Zdanavičius, Howard Beach, N.Y. P. Karosas, New Britain, Conn. J. Valušaitis, Stamford, Conn. V. Kuzmickis, Waterbury, Conn., J. Zdanys, Berlin, Conn. V. Leveckis, Roxbury, Mass. A. Lucas, Jamaica Plains, Mass. B. Mudėnas, Worcester, Mass., T. Janukėnas, So. Boston, Mass. E. Libus, B. Užusienis, Chicago, Ill, P. Špetyla, Springfield, Ill, Dr. K.G. Ambrozaitis, Porage, Ind., Dr. J.S. Naujokaitis, Pomona, Calif. A. Urban, Pittsburgh, Pa. K. Arnastaitė, Bayonne, N.J.

Po 1.50: P. Lukosevičius, D. Vaičiūnas, J. Venšauskas, B. Vaičiūnas, J. Venšauskas Brooklyn, N.Y. K. Valuckas, Waterbury, Conn.

Po 1: A. Botyrius, S. Gudas, Brooklyn, N.Y. V. Keiba, M. Zmuidzinienė, Rochester, N. Y. C. Gobis, Amsterdam, N.Y. S. Kraunaitis, Andes, N.Y. H. Januškevičius, Yonkers, N. Y. V. Beganskas, Woodhaven, N. Y. A. Krulikas, Richmond Hill, N. Y., T. Dūda, Elizabeth, N. J. A. Liudvinaitis, Linden, N. J. P. Shukis, Arlington, N. J. A. Yuricza, Robbinsville, N.J. E. Leparskas, A. Jankauskaitė, J. Jonikas, A. Juodka, V. Mažeika, Chicago, Ill. V. Karkauskaitė, Ansonia, Conn. R. Szimanouskas, Danielson, Conn. P. Levendauskas, Naugatuck, Connecticut, V. Levanas, Waterbury, Conn. G. Rutkauskas, Hartford Conn. P. Lembergas, P. Kleponis, R. Klimas, Z. Rymaitė, So. Boston, Mass. S. Bugnaitis, J. Sakaitis, S. Štaras, Mass. V. Galdikas, A. Januška, Dorchester, Mass. V. Beržinskas, K. Kalishauskas, Brochton, Mass. V. Zenkus, Bridgewater, Mass. D. MacDonald, Mattapan, Mass. J. Zukas, Somerville, Mass. S. Durickas, Brighton, Mass. R. Gedgaudas, Lawrence, Mass. A. Yonkus, Detroit, Mich. Most Rev. J. Rancans, Grand Rapids, Mich. I. Valančius, E. Chicago, Ind. J. Russas, Providence, R.I. W. Nesenski, Cleveland, Ohio, A. Zizas, Philadelphia, Pa. A. Dubinskas, Baltimore, Md. V. Dapšys, Los Angeles, Calif.

Nuoširdžiai dėkoja
Darbininko Administracija

KAS DOMISI geromis sąlygomis investuoti savo pinigų kreipiasi į diplom. ekonomistą **Juoza Audėną**, 109 Warwick St., Brooklyn 7, N.Y., telefonas TA 7-9518

Du suaugę žmonės ieško buto iš 3-4 kambarių Woodhaven ar Richmond Hill sekcijoje. Kas turėtų tokį butą skambinti telefon.: HI 1-4832

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 5-7281

Stephen Bredes, Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. A Plegate 7-7083

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 5-7281

UKRAINIEČIŲ ŠOKĖJAI. Jie dalyvaus tarptautiniame šokių dainų muzikos vakare So. Bostone gegužės 19.

BOSTONO ŽINIOS

Tautinių šokių sambūris, vadovaujamas Onos Ivaškienės, yra sulaukęs 25 metų sukakties. Sukakčiai paminėti gegužės 19, sekmadienį, So. Bostono aukštesnėje mokykloje ruošiamas tarptautinio šokių, dainų ir muzikos vakaras. Vakaro pradžia 3 val. popiet. Vakaro programoje dalyvaus šešių tautų 200 šokėjų. Savo tautinius šokius šoks airiai, italai, latviai, lietuviai, ukrainiečiai ir vengrai. Be to, programoje dalyvaus šv. Antano gimnazijos iš Kennebunkporto berniukų choras, vadovaujamas T. B. Grauslio, O.F.M. Berniukai dar pagros senu lietuvišku instrumentu — skudučiais. Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir išreikšti padėką Onai Ivaškienėi už jos didelį triūsą, besirūpinant lietuviškais šokiais, mūsų jaunimui ir lietuvių atstovavimu kitataučių šventėse.

Šv. Petro parapijos metinis banketas rengiamas gegužės 26 lietuvių piliečių klube. Bilietai tiketai jau platinami. Jūs galite gauti klebonijoje. Rengėjams būtų patogu, kad bilietai būtų įsigyti iš anksto. Meninę programą atliks šv. Petro parapijos choras ir Onos Ivaškienės tautinių šokių grupė.

Mišrus choras, vadovaujamas kompoz. J. Gaidelio, gegužės 19 vyks į Hartfordą, kur iš-

pildys abi kantatas — Lietuva ir Demonas.

Studentų ateitininkų Bostono draugovės susirinkimas įvyko gegužės 12 Maironio parko salėje gegužės 12. Buvo susirinkę apie 30 studentų iš Bostono, Brocktono, Norwoodo, Worcesterio ir Putnamo. Putname veikia atskira mergaičių draugovė. Pagrindinį pašnekęs "Žmogus visumos žvilgsniu" pravedė prof. kun. St. Yla. Draugovės pirm. Eligijus Sužiedėlis plačiau painformavo apie Ateitininkų Federacijos nepaprastą konferenciją, įvykstančią New Yorke birželio 7-9. Kone visi draugovės nariai ketina dalyvauti. Taip pat padarytas pranešimas apie draugovės surengtą jaunųjų ateitininkų koncertą Bostone balandžio 28. Išreikšta padėka koncertą žymiom aukom paremsiems dr. P. Kaladei, A. Mažuliui, J. Strazdui ir J. Vembrei. Du draugovės valdybos nariai pasitraukia iš pareigų: A. Meizys išvyko kariūmenėn, ir sekretorė A. Bariūnaitė, gavusi stipendiją, vasarai vyks į Vokietiją gilinti germanistikos studijų. Nauju išdininuku išrinktas R. Liutkus iš Norwood, sekretore — J. Venčauskaitė iš Brocktono. Susirinkimas praėjo jaukioje nuotaikoje. Po susirinkimo p. Sermukšniene pavaišino kava.

Studentė Audronė Barūnaitė Emanuel kolegijoje savo kurse yra geriausia mokinė. Geriausiems studentams pagerbti iškilmės buvo gegužės 1. A. Barūnaitė studijuoja vokiečių ir is-

panų kalbas. Atostogom vyks į Europą. Ten aplankys visą eilę kraštų, ilgiau sustos Vokietijoje, kur mano pagilinti vokiečių kalbos studijas. Ji yra veikli ateitininkė, priklauso studentų ateitininkų valdybai ir yra moksleivių ateitininkų globėja.

Mirusieji: Po gedulingų šv. Petro parapijos bažnyčioje pamaldų palaidoti:

Viktorija Galvanauskienė, (balandžio 13) 68 m. Velionė gyveno 4 Grimes St. Nuliūdime paliko dukterį. Palaidota Naujos Kalvarijos kapinėse.

Marijona Žilinskienė (balandžio 13) 73 m. Velionė gyveno Pembroke, Mass. Nuliūdime paliko dvi dukteris. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Viktoras Medonis (balandžio 15) 68 m. Velionis gyveno 21 Senger St. Nuliūdime paliko žmoną, dukterį ir sūnų. Palaidotas Forest Hills kapinėse.

Emilija Galvanauskienė (balandžio 16) 66 m. Velionė gyveno 671 E. 2nd. St. Nuliūdime paliko dukterį ir sūnų. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Morta Lužaitienė (gegužės 2) 89 m. Velionė gyveno 48 Magnolia St., Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko dukterį ir du sūnus. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Ona Valentienė (balandžio 27) 89 m. Velionė gyveno 48 Magnolia St., Dorchester, Mass. Nuliūdime paliko dukterį ir du sūnus. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Maloniai Jus kviečiame į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO
ir "RŪTOS" RĖMĖJŲ KLUBO

ruošiamą

PAVASARIO KONCERTĄ
ir BALIŲ

Sekmad., gegužės (May) 19, 1963

WEBSTER HALL

119 E. 11th Street (netoli 3rd Ave.), New York

Programoje:

Akordeonistas KAZYS DAUBARAS, iš Philadelphia; New Yorko VYRŲ OKTETAS, vad. Alekso Mrozinsko; Solistai: IRENA STANKŪNAITE ir LIŪDAS STUKAS

Programos pradžia 4 val. p.p.

Praves akt. Kazys Vasiliauskas

Scenos dekoracija: dail. Jurgio Juodžio

Veiks Darbininko spaudos ir plokštelių kioskas

Sokiai 7 val. vak. Bus polkutės, valso ir tvisto konkursai.

Bilietų kainos:

\$3.00—(rezervuotos vietos), ir \$2.50

Studentams ir moksleiviams, taip pat vien šokiams \$2.00

Laukiame Jūsų!

Jokubas J. Stukas, Direkt.

SOL. IRENA STANKŪNAITE gegužės 19 dainuos "Lietuvos atsiminimo" radijo vakare.

C. A. VOKET-
Vokietaitis

ADVOKATAS

41 — 40 74th St.

Jackson Heights, N. Y.

Tel. NEWton 9-6620

Stephen Bredes, Jr

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue

Brooklyn 8, N. Y.

Tel. A Plegate 7-7083

WILLIAM J. DRAKE —

DRAGŪNAS

ADVOKATAS

84 -14 Jamaica Ave.

Woodhaven 21, N.Y.

Tel.: Hickory 1-5220

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS

- JUVELYRAS

Auksas, sidabras, deimantai

laikrodžiai

9408 Jamaica Ave.

Woodhaven 21, N. Y.

VI 7-2573

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

Graborius-Balsamuotojas

MODERNIŠKA KOPLYČIA

423 METROPOLITAN AVE.

BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME

Moderni koplyčia - Air conditioned

ALBIN J. BALTON-BALTRONAS

Licensed Manager

& Notary Public

660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

BALSAMUOTOJAS

231 BEDFORD AVE.

Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS

- Šalinskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

84-02 JAMAICA AVE.

(prie Forest Parkway Station)

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiame garbingas laidotuves

Koplyčioje nemokamai visose

miesto dalyse; veikia ventiliacija

Tel. VIRginia 7-4499

THEODORE WOLININ,

INC.

E. JOSEPH ZEBROWSKI

Laidotuvų direktorius

MODERNIŠKA KOPLYČIA

su Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N.Y.

GRamercy 5-1437

KARLONAS

Funeral Home

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

Funeral Home

Inc.

PETRAS KARALIUS

savininkas

Laidotuvų Direktorius

ir Balsamuotojas

74 PROVIDENCE ST.

WORCESTER, MASS.

PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER Ave.

PRANAS WAITKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

ir BALSAMUOTOJAS

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Nauja moderniška koplyčia ser-

menims dykal. Aptarnauja Cam-

bridge ir Bostono kolonijas 20-

mausiomis kainomis. Kainos tos

pačios ir į kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 8-6484

Puikūs patarnavimas naujo

JOSEPH C. LUBIN

FUNERAL HOME

546 East Broadway

So. Boston, Mass.

Priešais miesto teismo rūmus

Rūpestingai patarnaujame vi-

pusreikaluose, atydzial iš-

plidome kiekvieną pagaidavimą. Jūs galite pilnai pasit-

kėti mūsų patarnavimu iki

visų smulkmenų laidojimo

reikaluose.

Joseph C. Lubin

Funeral Director

Telefonas: 268 - 5185

ROTA NOREIKAITĖ, laimėjusi pirmąją premiją Maironio mokyklos pavasario kaukių vakare gegužės 5. Nuotr. V. Maželis.